

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934—1938.
Trib. Timișoara.

Redactor resp.: DR. VARNAY ELEMÉR

A halott város

Több, mint félévszázad múlt már, hogy egy különös regény látott napvilágot a könyvpiacon. A halott Brügge, — ez volt a címe, az ősi flamand város melabúját, óriási csendjét, halállos nyugalmaát érzékeltette a kiváló író ebben a kísértetiesen különös írásában. Valósággal kiszakadt az időkből hajdan dicsőséges, később sokat szenvedett Brügge, ódon uccái hallgatag népükkel egy temető képeit révítették elénk a regény előadásában. George Rodenbach volt a nekrofil hajlandóságú költő, aki ezt a semmiség ködébe hanyatló várost elképzelései hőségé tette. Mindenesetre sok különös hajlandóság kellett hozzá, hogy Brügget ilyen pompes funéres színekben lássa, mert ez az önmagába feledkezett flamand város mégis csak mozgott, dolgozott, kereskedett, nyilvánosan ott sápadozott az élet és lakottak voltak ósrégi házai. Igen sok fantázia kellett hozzá, hogy ugyanúgy rábredjünk az enyészet színeire a valóság mögött, mint a lelki imponderabilitást felmérő, álmódó író, aki már szintén régen bevonult az elköltözötték birodalmába.

Ha azonban mód volna arra, hogy sírjából ismét kikeljen George Rodenbach, úgy most kiváló alkalom nyílnék számára, hogy megírja egy valóban halott város regényét. Egy városét, amely nemcsak a költő számára öltötte fel a halottas leplet, hanem egyelőre éppen olyan dermedt némaságban merevül, mint ahogy az elköltözöttek fekszenek koporsójukban. Strassburg ez a halott város, amely negyedórai távolságra fekszik a német határtól. Elszáz-Lotharingia fővárosa most zsibbadt. Halálos mozdulatlanúság a régi zajongó élet helyén, sehol egy ember, sehol egy hang. Máról-holnapra megdermedt ez a hatalmas, fényes, gazdag város. Egyetemelőtt nem tolong a diákok sokasága, színházai be vannak zárva, ujságosbódéi üresek, a kávéházak redőnyei leeresztve, bedeszkázva az üzletek kirakatai, amelyek annyi drágaságot mutogattak az uccákon özönlő gondtalan sétálóknak. Közúti kocsiknak nyoma sincs, már a sínek is beburkolóztak hervatag rozsdaszínbe. De felesleges is, hogy járjanak. Üres a város. Lakosai szerteszéledtek. Közel egy negyed millió lakosságból alig maradt ott néhány ezer. Ezeket is csak a kötelesebb tartotta vissza: rendőrök, tűzoltók, állami munkások s a város őrtálló hivatalnokai.

Búsong a híres strassburgi székesegyház is. Világhírű óráját már elvitték, tornyai mintha segítséget kérnének, úgy emelkednek a borzasztó némaságból az ég felé. Már a csodálatos mozaikablakok sincsenek meg, elszállították azokat is a templom felbecsülhetetlen értékű kincstárával messzi, az ország belsejébe. Allnak a köz-órak is mind. De miért is járnának? Felesleges. Strassburgban megállt az idő. És amikor az est leszáll, sehol egy uccai lámpa, sehol egy halvány méceses, boburkoló mindent a sötétség, az ő átláthatatlan köpenyébe. Ez az igazi halott város, ez az igazi halál, amely egy Rodenbach tolla után kiált. És sajnos, Strassburg után következhet még számos halott város, következhet egészen halottá merevült Európa, ha teljes erejével tombolni kezd a leszámolási akarat. De ha ilyesmi következnie be, úgy már szükléptű volna a gyöngéd, érzelmes regény. És nem tintába kellene mártani a tollat, hanem vérbe, hogy meg lehessen írni az emberiség történetének ezt a legszörnyűbb fejezetét.

Ime, még nem is történt semmi és Strassburg máris olyan halott, mintha sohasem lett volna. Mi lett belőle? Az örök csend és mozdulatlanúság városa. Lakosai szerteszóródtak, elhagyott, hideg száz és százezer meleg tűzhely, száz és százezer meghitt otthon. Egyetlen kiürült város, hány, de hány családnak lett talán jövötehetetlen végzete! És ez a végzet bárhol ott le-

Komoly bonyodalmakat okoz a Skagerák elzárása

Németország ellenintézkedést tesz

A Rador hírszolgálati ügynökség jelentései

Berlinből jelentik hivatalosan: Német politikai körökben meg vannak győződve arról, hogy a nyugati hatalmak a háborús tevékenység fokozására törekcsenek, miután a katonai és diplomáciai eredménytelenségeik, valamint népek elégedetlensége erre kényszerítik őket. Új eljárásuk egyben a semleges államok megfélemlítését is célozza. Német körökben hivatkoznak Reynaud rádióbeszédére, amelyben a francia miniszterelnök kijelentette, hogy

a nyugati hatalmak diplomáciai eredményeket a katonai győzelem előtt csak akkor

érhetnek el, ha elegendő rohamkocsijuk és más hadianyaguk van.

Ugyanezen körökben hivatkoznak a Le Temps tegnapi cikkére, amely mértékadó körök kijelentései alapján azt írja, hogy a nyugati hatalmak most már feljogosítva érzik magukat arra, hogy ne tartsák tisztelőben a norvég felségvizek semlegességét. Berlinben ezt a kijelentést a semleges államok érdeke és a nemzetközi jog cinikus megsértésének tartják és ez előjele az angol hadviselés módozatának és olyan felfogásnak, melynek Európából el kell tűnnie.

Nagy izgalom Svédországban az ércszállítás megakadályozása miatt

Stockholmból jelentik: Az egész skandináv félszigeten nagy az izgalom a Németország részére folyó ércszállításnak az angolok által történő megakadályozása miatt. A stockholmi sajtó első helyen foglalkozik a szövetségesek azon szándékával, hogy a norvég vizeken meg akarják

gátolni Németország számára az érc szállítását. Attól tartanak, hogy ennek az intézkedésnek súlyos következményei lehetnek a skandináv államok semlegességére, mert a németek megtorló intézkedéseket foganatosíthatnak.

Anglia háborús szinteret teremt az Északi tengeren — a német kormány szerint

Berlinből jelentik: A német kormány állást foglalt a szerdán megjelent közleménnyel szemben, amely szerint a nyugati hatalmak tengeri rendőrséget állítanak fel a norvég vizeken. A Völkische Beobachter azt írja, hogy a háború történetében egyedülálló az a nyilatkozat, amely szerint Norvégia és Dánia semlegességét semmihe sem veszik. A lap tagadja, hogy német részről megsértették volna a norvég vizek semlegességét. Anglia — írja a német lap — az északi vidéket háborús szinterre akarja változtatni, miután Finnországgal szembeni intrikája sikertelen maradt. A Berliner Börsenzeitung azt írja, hogy a semlegesség fogalom, amely kölcsönösségen alapszik. Ennek egyik részről való megsértése a másik részről intézkedéseket von maga után. Németország nem fogadhat el semmiféle magyarázatot, azt sem, hogy az angoloknak a norvég vizeken történő bevonulása nem kíván semleges részről áldozatokat. A Hamburger Fremdenblatt szerint Németország meg fogja találni a megfelelő választ az angol provokálásra, amely Churchill és Belisha módszere és a melyet Franciaország is követni látszik.

KERÜLŐ ÚTON SZÁLLITJAK A NÉMETEK AZ ÉRCET

Stockholmból jelentik: A Reuter-iroda jelentése szerint egész Skandinávia aggodalommal figyeli a Németország részére történő ércbányászással kapcsolatos probléma kialakulását. Az

egyik stockholmi lap jelenti Narvekből, hogy ebben a kikötőben rendkívüli élnkség észlelhető. A lap tudósítója közli, hogy

több angol hadihajót láttak a kikötő közelében.

Valószínűnek tartják, hogy a németek az ércet Norvégiából sekélyjárátú hajókkal fogják szállítani, mert ezek közelebb kerülhetnek a norvég partokhoz.

ANGLIA ÉS FRANCIAORSZÁK NEM ISMER SEMLEGES VIZEKET

Párisból jelentik: A Ce Soir-ban félhivatalos jellegű nyilatkozat látott napvilágot, amely szerint a szövetségesek felhatalmazva érzik magukat arra, hogy

ne tartsák többé tisztelőben a norvég vizek semlegességét.

A kormányok részéről hivatalos nyilatkozatot még nem adtak ki, de tekintettel arra, hogy egyes államok semlegességét Németország a háború kitörése óta állandóan megsértik, jogot ad a szövetségeseknek is ahhoz, hogy ugyanezt a politikát folytassák.

A Stefani-ügynökség jelenti, hogy párisi hivatalos körökben szerdán este rendkívül nagyfontosságú nyilatkozat hangzott el. Miután a német hajók a háború kitörése óta állandóan arra használják fel az északi semleges országok fél-

selkedik, ha egyszer összetörnek az utolsó fékek. Mindannyiunk számára végzetes figyelmeztetés ez a halott város, amely kihült és megmereve-

dett, mielőtt az első összecsapás szele érte volna boldog életét, csodálatos építményeit.

(Flaneur)

szigeteit, hogy biztonságban érkezzenek hazai kikötőikbe, Anglia és Franciaország jogosultnak érzik magukat arra, hogy ezeket a vizeket többé ne tekintsék semleges területnek.

Ez a nyilatkozat a legnagyobb hatást váltotta ki diplomáciai és külföldi sajtókörökben, ahol tartanak attól, hogy ez

az angol-francia magatartás komoly következményekkel fog járni.

BERLIN VÁLASZOLNI FOG AZ ANGOL TENGERI INTÉZKEDÉSRE

Párisból jelentik: A francia lapok főhøyen foglalkoznak az angol haditengerészet működésével az Északi-tengeren. A L'Oeuvre azt írja, hogy a brit admirálisnak az az intézkedése, amellyel ellenőrzés alá vette a Skagerrak és Kategat tengerszorosokat. Németországban nagy zavart okozott. A berlini körök felháborodása és a sajtókomentárok mutatják, hogy

ez az intézkedés súlyos csapást mér Németország tengeri kereskedelmére.

Az Excelsior megállapítja, hogy a német hajók állandóan felhasználták a norvég felsővizeket, hogy hajóikkal vasércet szállítsanak. A brit admirálisnak azonban most sikerült újabb „lakat”-ot tenni arra a kapura, amely még nyitva volt a németek számára.

A Le Journal zürichi tudósítást közöl arról, hogy a német vezetők milyen nyugtalansággal vették tudomásul az angol buvárhajók tevékenységét a svéd ércszállító hajók ellen. A német minisztereknek elég gondot okoz ez a körülmény, mert most már teljesen tisztán áll előttük a szövetségesek hadihajóinak tevékenysége. Jól tudhatják, hogy

az angol álláspont az Altmark esete óta nem változott.

Páris és London megengedhetetlennek találják, hogy egy harmadik hatalom felsővizeit állandóan használhassák a német hajók. Bizonyosra vehető, hogy Németország felszólítja Norvégiát, biztosítsa a hajóutakat, de a német kormány nem bízik egy ilyen demars eredményében és éppen ezért most tanulmányozza azokat az eszközöket, hogy miként szabadulhasson meg a kínos helyzetből, mielőtt még késő lenne. A tudósító szerint

Berlinben rövidesen fontos határozatokat fognak hozni.

A Matin felhívja a szövetségeseket, hogy ne engedjék meg Németországnak a Balti-tenger vizeinek korlátlan használatát sem. Állandóan támadni kell a német gőzösöket és aknákkal elzárni a kikötőket. A szövetségesek ismerik a mágneses aknákat titkát és ezeket alkalmas időben használni kell, de olyan módon, hogy a németek ki ne halászhatják azokat. A Balti tenger nem elég mély, tehát alkalmas egy ilyen háborúra. A kiel csatorna bizonyára jól meg van védve, de műszaki berendezése kitűnő célpontot jelent a repülőgépeknek.

Chamberlain és Reynaud találkozója

Londonból jelentik: A Daily Express szerint megtették az összes előkészületeket Chamberlain angol és Reynaud francia miniszterelnök találkozására. A találkozóra már a közeljövőben sor kerül. A megbeszélések során megvizsgálják a katonai, diplomáciai és gazdasági helyzetet. A két kormányelnök teljes felelősséget kap a szükséges intézkedések meghozatalára. Lehetséges, hogy a közeli napokban hivatalos közlemény jelenik meg a két nagyhatalom együttműködéséről. A szövetségesek megkeresik azt az utat, amely lehetővé teszi, hogy

növejjék háborús készütségüket

és az ellenségeskedést, amely meggyorsítja az eredményeket.

HÁBORÚS DIREKTORIUMOT AKARNAK A FRANCIA SZOCIÁLISTÁK

Párisból jelentik: Léon Blum volt miniszterelnök cikket írt, amelyben követelte, hogy a háborút a szociálista párt óhaja szerint, a legérélyesebben kell folytatni és azt tanácsolja Reynaud kormányelnöknek, hogy

alakítson egy háborús direktóriumot,

amelynek a — szakminisztereken kívül — csak igen csekély számú tagja volna. Ennek a direktóriumnak a hatáskörébe tartozna minden, a háborúnak katonai, gazdasági, diplomáciai kérdése, sőt belpolitikai vonatkozásai is.

OROSZ GŐZÖST FOGTAK EL ANGOL HADIHAJÓK

Londonból jelentik: Halifax lord angol külügyminiszter kihallgatáson fogadta Maiski londoni orosz követet, aki az angol hadihajók által a Csendes Óceánon elfogott, rezer szállító orosz

gőzös ügyében tett lépéseket az angol külügyminisztériumban. A finn háború kitörése óta ez volt az első alkalom, hogy az orosz nagykövet felkereste az angol külügyminisztert.

Maiski kifejtette a külügyminiszter előtt, hogy úgy a most szóbanforgó hajó, mint a többi orosz tulajdonban lévő hajó az állam tulajdonát képezi és ezért más elbánásban kell részesülnie azok, mint az idegen államok magántulajdonban lévő gőzösei.

A PÁRISI SZOVJETKÖVET VISSZAHÍVÁSA NEM HAT KI A BRIT—OROSZ VISZONYRA

A Reuter ügynökség tudósítója kérdést intézett az angol kormány egyik képviselőjéhez arra vonatkozóan, hogy a párisi szovjet nagykövet visszahívása befolyásolja-e valamilyen módon az angol—szovjet viszonyt. Az angol kormány képviselője kijelen-

A szövetségesek közeli hadseregének feladata

Londonból jelentik: Lord Samuel Hoare rádióbeszédet mondott előkészületben lévő közeli utazásáról és többek között ezeket jelentette ki:

Az ottani tárgyalások főpontját egy nagy szövetséges hadsereg összevonása képezi. Ezt a hadsereget Egyiptom nyugati határától a török határokig terjedő területen nagy táborokban helyezik el, hogy stratégiai tartalékok képezzen minden eshetőségre. Állandóan érkeznek csapatok Nagy-Britanniából Franciaországból, Ausztráliából, Új-Zélandból és a francia gyarmatokról. Elkészültek a kitűnő utak is és így a mechanizált csapatok könnyen szállíthatók.

Az egész világ érdeklődése a Kaukázus, a Balkán és Olaszország felé fordul,

de ezidőig sem történik semmi. Az élet a rendes mederben folyik, nyugalom uralkodik, de ez a nyugalom talán nem túlságosan megalapozott.

Lord Samuel Hoare azzal fejezte be beszédét, hogy Közkelet országai óvakodnak minden olyan intézkedéstől, amely akadályozná Nagy-Britannia és Franciaország háborús erőfeszítéseit. A különböző

A Szovjet tengeralattjáró lámpontot ad Németországnak

Tokióból jelentik: A Domei iroda jelentése szerint a tengerészeti minisztérium egyik képviselőjéhez kérdést intéztek, hogy vajjon a szovjet kormány valóban két tengeralattjáró támaszpontot engedett volna át a németeknek, mire a diplomata azt válaszolta, hogy ezt a hírt nem erősítették meg, majd hozzátette, hogy a szovjet kormánynak ilyenirányú intézkedése nem látszik valószínűnek.

A CFR intézkedései a katonák utazására nézve

Bucurestiből jelentik: A CFR vasútigazgatóság rendelkezése értelmében a vasúti pénztárak érvényesíthetik a szabadságos katonák szabadságengedélyeit, akkor is, ha azok elkésvé utaznának vissza szabadságukról. Természetesen csak az esetben érvényesíthetik a szabadság-engedélyeket, ha azokat nem használták már egyszer. — A CFR vasútigazgatóság rendelkezése értelmében azokat a katonai utasokat, akiknek utazási iratai nincsenek rendben, addig az állomásig szállítják, ameddig utazniuk kell és ott végzik el a szükséges átadási formalitásokat. Ez a rendelkezés azokra is vonatkozik, akiket minden igazoló irat nélkül találnak a vonaton, akár elvesztették jegyüket, vagy pedig nem volt idejük, hogy az állomáson láttamoztassák azt.

Súlyos baleset ért egy ismert magyar író

Budapestről jelentik: Porzolt Kálmán, a kiváló író és újságíró, súlyos baleset érte. Az elmúlt éjszaka, amikor leányának és vejének társaságában hazafelé igyekezett az úccán elcsúszott és súlyos sérüléseket szenvedett. A mentők beszállították a Park szanatóriumba, valószínűleg hetekig nem hagyhatja el az ágyat.

Argentiniából cáfolják a Graf von Spee legénységének lázadásáról szóló hírt

A Német Távirati Iroda jelentése szerint az argentin hatóságoknak nincsen tudomásuk arról a hírről, amit a brit admirális terjesztett, hogy a Graf von Spee legénysége annak idején fellázadt. A brit admirálisnak ez a híre rossz hatást váltott ki az argentin közvéleményből.

A világ egy márkáját sem lehet összehasonlítani a

VERMOUTH BRANCA

készítménnyel

tette, hogy a brit—szovjet viszonyban semmiféle változás nem állott be.

A Surics-incidens kizárólag a francia és a szovjet kormányt érinti.

A francia kormány elégedetlensége nem diplomáciai etrmészetű közleményben jutott kifejezésre. Surics a párisi szovjet kolónia nevében adott fel nyitott táviratot francia nyelven, ezért cenzurálni lehetett volna.

követeléseket későbbi időpontra halasztották, mert senki sem akar újabb nehézségeket támasztani.

HALIFAX LORD LONDONBA HIVATTA A BALKÁNI ANGOL KÖVETEKET

Londonból jelentik: Az angol külügyminiszter felszólította az ankarai angol nagykövetet, az athéni, belgrádi, bucarestii, budapesti és szófiai követeket, hogy utazzanak mielőbb Londonba, tanácskozásra. Az angol diplomáciai képviselők április elején érkeznek Angliába. Sir Percy római angol nagykövet április elején rövid tartózkodásra szintén Londonba érkezik.

„BELGIUM BARMIKOR LEMONDHAT SEMLEGESSÉGÉRŐL“

Brüsszelből jelentik: A belga szenátus külpolitikai jelentését ma tették közzé. A jelentés megállapítja, hogy Belgium jelenlegi semlegesége önkéntes és Belgium erről mindenkor lemondhat. Megemlékezik a jelentés Németország, Anglia és Franciaország szavatossági nyilatkozatairól.

Ellenséges hadsereg benyomulása esetén a belga hadsereg fanatikus hazafiassággal teljesítene a kötelességét.

Ha Hollandia ellen intéznek támadást, Belgiumnak teljesen szabadon kell döntenie állásfoglalásáról, valamint a Népszövetséggel szemben tanúsítandó magatartásáról is. A jelentés ezután foglalkozik a kereskedelemnek a háború következtében előállott csökkenésével.

Corso mozi

Ma és minden nap bemutatásra kerül az év legizgalmasabb filmje, amelyen King Henry, a kiváló rendező, négy éven át dolgozott

A világ végén

(STANLEY és LIVINGSTONE)

A főszerepekben Spencer Tracy, továbbá Nancy Kelly és Richard Greene Paramount-híradó

D. u. 3 órakor 17 leies helyárrakkal:

Tűz a határon

ÉSZAKON

Az északi államok szövetségének gondolata volt az a vigaspont, amelyre a finn köztársaság a moszkvai békekötés után támaszkodott. Elegendő volt Moszkva első tiltakozása és a skandináv államok védelmi szövetsége lekerült a napirendről. A békeszerződés 3. szakasza így tehát a ratifikálás utáni napon alkalmazásba került. Ez a szakasz kimondja: „mindkét szerződő fél kötelezi magát, hogy egymás megtámadásától tartózkodni fog és nem köt olyan szövetséget, vagy nem vesz részt olyan szerződésben, amely a másik szerződő fél ellen irányul”. Hiába hangsúlyozták, hogy „védelmi szövetségről van szó, a Szovjet magyarázata döntötte el a kérdést. Két egyenlőtlen erejű fél hasonló megállapodása nem jelent egyebet, mint azt, hogy a gyengébb fél feladja külpolitikai szabadságát, amint ez a finnek esetében is látszik.

A felületes szemlélő a távolság kényelmén át nem lát egyebet a moszkvai békében, mint bizonyos finn területek átadását. Az eddigi példák még mindig nem elegendők arra, hogy belássuk, hogy a területátengedés mögött fontos érdekek húzódnak meg. A moszkvai szerződés több pontja néhány szóval intézi el azt, ami életkérdést jelent az északi államok számára. A 6. szakasz biztosítja, hogy a Szovjetnek Petsamon át szabad átjárása van Norvégia felé úgy a személy-, mint az áruszállítás tekintetében. A finn hatóságok nem vizsgálhatják felül az orosz utasokat és az árúk vám- és fuvardíjmentesen szállíthatók át a finn területen. Áll ez a úgy a szárazföldi, mint a légi közlekedésre egyaránt. A skandináv államok számára eddig Finnország képezte a gátat a bolsevizmus ellen. Ez a gát leomlott. A 7. szakasz szerint Finnország hozzájárul ahhoz, hogy még a folyó év folyamán Kandalascha orosz és Kemijärvi finn városok között, Középfinnországot átszelő vasútvonal épüljön a svéd határig. Ez a vonal látszólag az orosz-svéd kereskedelmi forgalom emelését látászik szolgálni, de egyben harcászati szempontból fontos vonalnak tekinthető. De talán a szerződés 4. pontja, a Hangö-félsziget „bérbeadása” mondható leginkább az új helyzet sarkpontjának. Most történt meg a félsziget átadása egy csomó, a félszigetet környező apró szigettel. A 4. pont nem szabályozza, hogy a Szovjet a félszigeten emelendő flottabázis mellett milyen nagyságú katonaságot tarthat és e tekintetben teljesen szabad keze van Oroszországnak, amely erről a pontról nemcsak a finn tenger bejáratát zárja el, hanem uralni fogja a botteni-öblöt, tehát a svéd- finn kereskedelem vízi úti lebonyolítását. A legfontosabb azonban, hogy katonai ellenőrzés alatt tartja az Aaland-szigeteket.

A skandináv félsziget két államának helyzete politikailag igen megnyugtató volt, amíg közöttük és a Szovjet között a finn állam közben állott. Ez ma csak geográfiailag áll meg, de politikailag nem, mert, amint láttuk, Petsamo, Kemijärvi és Hangö olyan hidak, amelyeknek segítségével a Szovjet katonai hatalma közvetlen szomszédságot teremtett ezekkel az államokkal. Három ponton át szabadon szállíthat a Szovjet Svédország és Norvégia irányába csapatokat. Egészen valószínű, hogy ezek után Oroszország igyekszik a finnek kibékíteni, kedvencévé tenni, nemcsak azért, mert a szomszéd gazdasági talpraállítása az ő érdekében is áll, hanem mert a további célok elérése végett egy látszólag megbékült Finnországra van szüksége. Ez a „megbékülés” a finnek részéről összeszoritott ajkakkal, de a nyugati szomszédok iránti keserűséggel fog végbemenni. Mert, hogy további célok is vannak, az szinte kikiált a moszkvai békepaktum most említett pontjaiból.

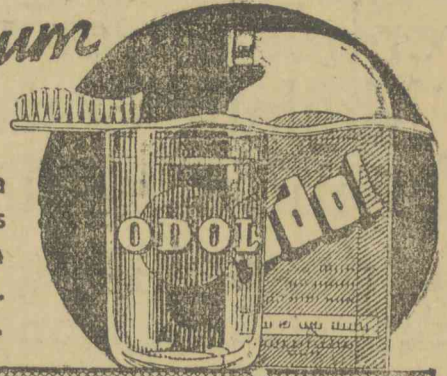
Ez a helyzet jelenti azt, hogy az északi államok ma Európa sebezhető pontját alkotják, szemben azzal a nyugodt páhollal, amelyből a huszonöt év előtti háború lefolyását szemlélheték. Abban az időben szinte elképzelhetetlen volt a két északi állam belesodródása a háborúba, ma pedig a nagy sakkjátszma veszélyeztetett figurái. Oroszország nagy álma: kijutni az északi tengerrel! Ez az álom az illúziók erejével újra dolgozik.

Craigie és Grew tokiói nagyköveteik együtt utaznak Amerikába

Tokióból jelentik: Craigie tokiói angol nagykövet áprilisban Japánból az Egyesült Államokba szándékozik utazni szabadságra. A nagykövet az újságírók előtt hangsúlyozta, hogy utazása teljesen magánjellegű lesz és tiltakozott az utazásához fűzött ellentmondó megjegyzések ellen. Japán politikai körökben azonban kiemelik azt a tényt, hogy Craigie és Grew, az Egyesült Államok tokiói nagykövete, egyidőben akarják eltölteni szabadságukat Amerikában.

Kitünő antiszeptikum

a szájjüreg fertőtlenítésére és a legjobb szer a mindennapi fog és szájjápoláshoz az ODOL. Használja a mindennapi szájjápoláshoz az ODOL szájjvizet — az egészség védelmezőjét.

ODOL

Finnország ipari és mezőgazdasági területeinek 10 százalékát elvesztette

Az új Ritti-kormány programot adott

Helsinkiből jelentik: Az új finn kormány megalakulása után Ritti miniszterelnök kormányprogramot adott. Az új kormánynak — mondotta — haladéktalanul hozzá kell fognia az ország újjáépítéséhez. A Szovjetnek átengedett területek által okozott veszteséget ki kell egyenlíteni. Finnország iparát 10 százalék veszteség érte, a mezőgazdaság kára szintén 10 százalék és

az ország elvesztette vasútvonalainak 17 százalékát.

Az ipari termelést újjá kell teremteni és fokozni

Paasikivi elbeszélése a moszkvai tárgyalásokról

Párisból jelentik: Paasikivi finn megbízott egy francia lap részére érdekes és eddig ismeretlen részleteket közölt a moszkvai finn— orosz béketárgyalásokról. Elmondotta, hogy az oroszok rendkívül udvariasan fogadták a finn küldöttséget, amelyet pazarul berendezett villában helyeztek el, ugyanott, ahol annak idején az angol-francia katonai bizottság, majd később Saracoglu török külügyminiszter lakott. Miután rövid pihenőt tartottunk — folytatta Paasikivi — megbízott titkárainkat, hogy az első udvariassági látogatást tegyék meg a külügyi népbizottságon. Molotov közölte a titkárokkal, hogy Rittit és engem azonnal, mielőtt csak lehet, fogadni szeretne.

— Miről beszéltek az első találkozáson? — kérdezte az újságíró.

— Szavamra mondom, az időről, az esőről és a napsütésről beszélgettünk — válaszolta Paasikivi, — politikai természetű kérdéseket nem érintettünk, különben is a tárgyalások csak másnap kezdődtek. Bár

egyetlen durva, vagy sértő szó sem hangzott el, a megbeszélésnek mégis hideg jellege volt.

kell a természeti kincsek kiaknázását. Külpolitikai tekintetben megállapította a miniszterelnök, hogy új kormánypolitikája a béke és a semlegesség politikája lesz.

KANADA 100 EZER FINNT AKART BEFOGADNI

Kanada kormánya felejtette, hogy hajlandó a Szovjetnek átengedett terület finn lakosága közül 100 ezer embernek letelepedési engedélyt adni. A finn kormány Kanada ajánlatát elutasította.

A legfeltűnőbb különbség, amely a tavaly októberi és a mostani tárgyalások között megnyilvánult, az volt, hogy ez alkalommal egyetlen esetben sem láttuk Sztalint. Amikor megtudtuk a súlyos feltételeket és néhány engedélyt akartunk elérni, Molotov rideg hangon ezt mondotta:

— Mit akarnak, háború van, semmiféle szívesre nem vagyunk hajlandók, a nyugati hatalmak a mi helyünkben ezenkívül még súlyos jóvátételt is követeltek volna.

Egy alkalommal, amikor emlékeztettük Molotovot arra, hogy Nagy Péter cár, aki a Szovjetben igen nagy tiszteletnek örvend, a svédeknek 2 millió tallér jóvátételt fizetett Finnország átengedéseért, a szovjet kormánynak, amely példaképnek tekint a nagy cárt, ebben az esetben hasonlóképpen kellene cselekednie, Molotov nevetve mondotta:

— Nos, jó, kérdezzék meg Nagy Pétert, ha ő parancsolja, fizetni fogunk.

A beszélgetés végén Paasikivi megjegyezte, hogy Kuusinen nevét a tárgyalások alatt sem Molotov, sem más orosz főtisztviselő nem ejtette ki.

A Voce d'Italia Mitita Constantinescu pénzügyminiszter érdemeiről

Rómából jelentik: Luigi Esposito a Voce d'Italia-ban „A román helyzet. Felfegyverzés és pénzügyi intézkedések” címe alatt cikket közölt, amelyben hangsúlyozza Mitita Constantinescu pénzügyminiszter fáradhatatlan tevékenységét és azt az eredményes munkát, amellyel a háború által teremtett kivételes helyzetben is az állam rendelkezésére tudja bocsátani a szükséges eszközöket. „Mindent a had-

seregért” — írja a cikkíró és rámutat, hogy az észszerűség azt követeli, hogy a felkészültség minél tökéletesebb legyen. A felfegyverkezés érdekében a legnagyobb áldozatokat hozzák, minden más költséget lecsökkentenek és az összes nemzeti forráskat a fegyverkezés érdekében aknazzák ki.

(Rador.)

CAPITOL MA A POLLÓ

ÉJFÉLI RIADÓ

Izgalmas küzdelmek vámorok és csempészek között. Főszerepekben: Gustav Fröhlich, Kristen Heiberg

Boyer Charles és Dunne Irene, a két közkeletű mozisztár új slágerfilmje:

Majd ha eljön a holnap...

Ötvenhét év előtt gyilkolták meg Mailáth országbíró, a most elhunyt Mailáth érseki édesapját

Sikeresen fogott neki a tél elűzésének az 1883 esztendő márciusa. Reggelente a derűs égre kiakasztotta a nap forró korongját, amely estig nagy szorgalommal olvastotta a sok havat és jeget. Ebben a munkájában még a langyos déli szél is segítségére volt, mert meleg lehelletével még a legkeményebb jégcsapokat is könnyezésre fakasztotta.

Egy ilyen márciusi estén fényes csizmába bujt lábával óvatosan kikerülve a tócsákat, az egyik budai kiskocsmába igyekezett Berez István urasági hajdu. Esténként a gazdája sincsen otthon, hát megengedhet magának kis kiruccanást néhány pohár borra. Belépett a Makkhetesbe és letelepedett az egyik asztal mellé, ahová kéretlenül hozta neki a kocsmáros szokásos adag borát. Amikor az első korty után letette a poharat, egyszerre csak feléje hangzott az egyik szomszédos asztal mellől:

— Nini, Pista, te vagy?

A kiáltó nyurga legény volt, aki felemelkedett asztala mellől, ahol másodmagával ült és a megszólítottához ment. Szívélyesen üdvözölték egymást. Berez István és Spanga Mihály egy faluból valók voltak és siheder koruk óta nem látták egymást. Megörültek a viszontlátásnak és csakhamar magukhoz hívták Spanga társát is, aki Pitéli János névre hallgatott. Beszélgettek és időgáltak. Spanga és Pitéli kalandjaikkal és furfangos pénzszerzési módjaikkal henegettek.

Tizenegy óra közeledett, amikor Berez István fizetett és búcsúzott barátaitól:

— Mennem kell, mert a gazdám tizenegyre rendszerint hazatér és szüksége lehet rám.

— Hát ki a gazdád?

— Mailáth György gróf úr öngnagsága, kancellár, országbíró, zászlós, főrendiházi elnök.

Elkezdte cimboráitól. Amikor azok magukra maradtak, egymásra néztek. Spanga Mihály halkán megjegyezte:

— Te, Jancsi, ez az országbíró nekünk való ember.

— Inkább a pénze nekünk való, — pödörte meg a bajuszát Pitéli.

Berez István urasági hajdu. Spanga Mihály és Pitéli János tekergő csavargók sűrűn találkoztak.

Csalafintosan kikérdezték Berez Pistát gazdája vagyoni viszonyai felől.

— Hát bizony vannak öngnagságának szép jövedelmei nemcsak mindenféle állásai után, hanem rengeteget hoznak ám a birtokai is. Az intézők minduntalan hozzák a sok bankót, amelyet öngnagsága vasládába tesz. Abban, a pénzen kívül töméntelen ősi drágaság és ékszer is hever.

— No, ha eszed van, akkor néha felnyitod titokban azt a vasládát és kiemelsz belőle magadnak egyetmást.

— Nem lehet ám, — nevetett Berez Pista, — mert öngnagsága a gazdám a kulcsot mindig doimánya belsejében hordja a bukszában.

Elmult már március dereka is, amikor a három cimborá megest együtt szürcsölte a bort.

— Hallod-e, Pista, — kérdezte Pitéli, — mióta szolgálod a gróf úr öngnagságát?

— Tizenkét éve.

— Ugy? És mit takarítottál meg magadnak ennyi hosszú idő alatt?

— En-e? Hát semmit. Ami fizetésem van, elmegy kocsmára meg valljuk meg az igazat: nőszemélyekre.

— És meddig akarsz még szolgálni?

— Hát ameddig lehet. Tartok tőle, hogy ha majd öregedni kezdek, a gazdám elküld. Az ígérte, hogy majd ad vagy két lánca földet.

— Két lánca föld nem sok. Valamivel csak több a teljes szegénység. Pedig adhatna a gazdád abból töméntelen pénzből.

Pitéli vetette fel először a tervet, hogy közösen kellene kiüríteni Mailáth gróf országbíró vasládáját. Mindhármán gazdag emberek lehetnének, sőt még az unokáik is dúskálhatnának az aranyban.

Spanga és Pitéli addig-addig beszéltek, amíg Berez végre beleegyezett.

1883. március 29-én este József főherceg egy csomó előkelőség számára vacsorát adott. Hivatalos volt oda Mailáth György gróf országbíró és kancellár is.

Berez Pista ezt már előző napon elújságotla pajtásainak.

— Meghagyta a gazdám, hogy holnap estére milyen ruháját és díszkardját készítem ki. A nádor

Ispán úr öfőmagasságához megyen estebédre. Valószínűleg a rendesnél későbbben tér haza.

— Alkalmas az idő a cselekvésre, — vélte Spanga, majd beeresztés minket a palotába.

Berez István bólintott.

Mailáth György gróf országbíró, udvari kancellár, a főrendiház elnöke, a Tudományos Akadémia tagja díszbe öltözötten ment József főherceg — akinek a nép palatinus apja után szeretettel adományozta a nádori rangot — vacsorájára. Ruhája, ékszere, díszkardja, megért negyvenezer forintot is.

Egyedül lakott a budai Batthyány-palotában. A családja pozsonymegyei birtokán tartózkodott állandóan. Berez István belseő hajduján kívül volt még megfelelő személyzete.

A személyzet azon az estén szétszéledt. A férfinép kocsmázni ment, a fehérlép pedig pletykázóba a szomszédos paloták nőcselédjeihez. Csak Berez Pista maradt odahaza.

Eljött kilenc óra, amikor a megbeszélés szerint két cimboráját be kellett engednie a palotába. Megtorpant, nem akaródzott a kapu felé menni. De aztán mégis megtette.

A három cinkos hamarost együtt volt a gróf hálószobájában. Próbálták a vasládát felfeszegetni, de nem ment. Végül is kimondta Spanga:

— Az országbíró bizonyosan pityókusan érkezik haza, rögvést elalszik és akkor kivesszük a kulcsot a zsebéből. Addig Pista szobájában leszünk és ha öngnagsága megüti a kapu kopogatóját, ide jövünk és az ágy alá lopózunk.

A hercegnő „eltüntette” az ékszereket és biztosítási díjat követelt

Londonból írják: Lady Margaret Drummond-Hay, Hamilton hercegné leánya állott a bíróság előtt. Azzal vádolták, hogy eltüntette ékszereinek egy részét és a biztosítási társaságtól kártérítést követelt.

Az előkelő hölgy tárgyalása általános közérdeklődés mellett folyt le. Lady Margaret, mint színésznő is közismert, nemrégben fellépett nagy sikerrel egy jótékony célú díszelőadásán. A bíróság előtt megjelent Hamilton hercegné is, továbbá a vádlott nő férje, aki a hadsereg kapitányi egyenruháját viselte.

Az ügyész előadta, hogy a lady 1222 fontra biztosította ékszereinek egy részét. Néhány hónappal ezelőtt bejelentette a biztosítótársaságnak, hogy

hogy az ékszerek elvesztek és kérte a biztosítási összeg kifizetését.

A társaság megindította a szokásos nyomozást és ekkor kiderült, hogy a lady ékszerei megvannak. Az édesanyjánál hagyta azokat, majd megtette bejelentését.

Tizenegy óra után volt az idő, amikor Mailáth hazaérkezett. A hálószobájában Berez Pista is segített neki a vetkőzésnél. Az ágy alól egyszerre tüszentés hallatszott. Nem is egy, hanem kettő-három.

— Besteteremtette, — kiáltotta az országbíró — az ágy alatt tolvaj rejtőzik.

Ezzel sarkantyus csizmájával az ágy alá rugott. A következő pillanatban Pitéli megragadta a gróf csizmas lábát és rántott egyet rajta. Mailáth országbíró a padlóra zuhant. A két haramia kiugrott az ágy alól és áldozatára vetette magát.

— Pista, — kiáltotta a gróf, — te fogjad az egyiket, a másikkal majd én végzek.

Azonban Berez Pista nem engedelmeskedett, hanem megkövülten nézte az ádáz küzdelmet. A hatvanöt éves országbíró még idős korában is bikarejű ember volt, elbánt volna két támadójával, ha fel tudott volna kelni, amiben különben az oldalán levő díszkard is akadályozta, amely a birkózásban minduntalan a lábai közé gabalyodott.

A rablóknak sikerült áldozatukat megfojtani.

A vasládát kifosztották és elmenekültek.

A három rablógyilkos rövidesen hurokra került. Akasztófára ítélték őket. A két felső bíróság is megerősítette az ítéletet. A király nem adott kegyelmet. Az ítélet kimondta:

— Elsőnek Pitélt, másodiknak Spangát akasztják. Bereznek végig kell nézni a két akasztást és csak aztán kerül rája a sor. Nem érdemel mást, aki gazdája ellen gyilkosokkal szövetkezett.

A hármass akasztás megtörtént.

Egy hónap múlva fiatalember jelentkezett a papnevelő intézetben:

— Mailáth Gusztáv Károly vagyok, a meggyilkolt országbíró fia. Apám tragédiája arra készítet, hogy a papi pályára lépjek.

Mailáth Gusztáv Károlyból lett idővel Ardeal (Erdély) nagynevű püspöke, aki érseki rangban nem rég halt meg és akit ezen a héten temettek. A szörnyű rablógyilkosság a katolikus egyháznak nagynevű, jótékonyágban példaadó egyházfejedelmet juttatott. Isten útjai, lám, kiszámíthatatlanok.

Kubán Endre

A tárgyaláson Lady Margaret hevesen tiltakozott a vád ellen. Hangoztatta, hogy mindössze 200 font értékű ékszere tűnt el. Ő be is jelentette a biztosító társaságnak az elszenvedett kárt, de amint megtalálták az ékszereket, nyomban visszavonta kártérítési igényét.

Az ügyész közbeszólt:

— A kártérítési igényt akkor vonták vissza, amikor a biztosító társaság detektívjei már megállapították, hogy nincsen kár.

További vallomásában a vádlott nő nevével szembe minősítette az ügyész feltevéseit és hangoztatta, hogy már anyagi helyzeténél fogva sem gondolhatott arra, hogy a biztosító társaságot megkárosítsa.

A bíróság hosszas tanácskozás után a ladyt felmentette a vád alól. Megállapította, hogy valóban hetekig nem tudott arról, hogy az ékszereket anyjánál felejtette és jóhiszeműen jelentette be a kárát a biztosító társaságnál. Döntő bizonyítéknak találta a bíróság azt a körülményt, hogy a vizsgálat folyamán a hercegnő a következő kijelentést tette:

— Még várjunk egy kicsit, mert

rendkívül szórakozott vagyok,

az is lehetséges, hogy valami fiókba becsaptam az ékszereket és most nem jut eszembe, hogy hoi vannak.

SCALA mindig az élen!

A filmek filmje, mely amerikai méreteket kolozsális!

Három cyernek fogadalmat tesz, hogy mindig és mindenkor kitar egymás mellett.

Ray Milland A „Hotel Imperial” főhadnagya.

(„BEAU GESTE”) — GARY COOPER

Kedvezményes jegyek felfüggesztve. — Kérjük a pontos megjelenést és lehetőleg az elővét-pénztár igénybevételét. — 5, 7 és 9.15 órákor.

MA ÉS MINDEN NAP

Bajtársiasság és önfeláldozás hősköltevénye!

Telefon-előjegyzés 23-79

SZIEBB, mint a „Bengál”. — NAGYOBB mint a „Gunga Din”!

KÉK CSILLAG

Három igaz férfi rosszban, jóban, halálos veszedelemben és ezernyi szenvedésben együtt maradnak

Preston Forster Az „Acélsarkány” egyik főhőse.

Nagy árvíz Magyarország északi részén

Miskolc környékét katasztrófa fenyegeti. — Testvérgyilkosság az árvíz miatt

Budapestről jelentik: Magyarország különböző részein mind nagyobbak az árvízveszedelmek. Sátoraljaújhely környékén tegnap elhagyta a medrét a Ronyva patak, amely súlyos helyzetbe sodorta a várost és Csörgő községet is. A város és a község között óriási jégtorlaszok halmozódtak fel,

A városban 250 ház került víz alá.

A tüzérség csütörtökön reggel szétrobbantotta a jégtorlaszt és a víz ezután elvonult, míg a hatalmas jégdarabok a földeken maradtak. A környéken levő patakok mind elhagyják a medrüket és eddig

három község került víz alá.

Zemplén-megye déli részén is súlyossá vált a helyzet.

Miskolci jelentések szerint Borsod-megye majdnem valamennyi útját víz borítja. Boldva községet előtéssel fenyegeti a Rangony patak. A patak völgyében lévő községek el vannak vágva a külvilágtól.

A borsodmegyei helyzet soha nem tapasztalt katasztrófával fenyeget.

Számos községből már ki is lakoltatták a lakoságot.

Szegedről jelentik, hogy a szegedi tanyákon a belvíz áradásának egy halálos áldozata van és egy gyilkosság is történt az ár miatt. Imre Antal balasnyai gazda földjét elárasztotta a víz és hogy megmentse a menthetőt, átvágta a töltést és átengedte a vizet öccsének a földjére. Emiatt fivérével olyan éles szóváltás keletkezett, hogy eközben agyonszúrta az öccsét.

Welles Sumner megérkezett Amerikába

Newyorkból jelentik: A Conte di Savoya olasz gőzös gyorsított menetben, csütörtökön reggel kilenc órakor befutott a newyorki kikötőbe. Egy nappal előbb érkezett, mint várták volna. Úgy tudják, hogy Welles Sumner már ten-

geri útja közben elkészítette részletes jelentését európai tanácskozásairól és megérkezése után haladéktalanul tovább utazott Washingtonba, Roosevelt elnökhöz, aki még ma kihallgatáson fogadják.

Teleki gróf magyar miniszterelnök a Vatikánban

Vatikánvárosból jelentik, hogy Teleki Pál gróf magyar miniszterelnök, leánya, titkára és a vatikáni magyar követ kíséretében csütörtökön délelőtt hivatalos látogatást tett XII. Pius pápánál. A pápa délelőtt 10 órakor fogadta a magyar kormányelnököt, akivel fél tizenkét óráig tanácskozott. A kihallgatás után Teleki gróf be-

mutatta a Szentatyának kísérete tagjait. A kormányelnök ezután látogatást tett Maglione bíboros, vatikáni államtitkárnál, akivel hosszú megbeszélést folytatott. A bíboros-államtitkár délelőtt egy órakor visszaadta a látogatást Teleki Pál grófnak, aki Maglione tiszteletére ebédet adott.

Angol repülők újabb támadása a Helgolandi öböl ellen

Belgiumon és Luxemburgon át hatoltak angol repülők német terület fölé

A Rador hirszolgalati ügynökség jelentései

A hivatalos német harcéri jelentés szerint a nyugati arcvonalon nem történt különös esemény. Egyes angol repülők tegnap sikertelen támadást intéztek a német öbölben lévő őrhajók ellen. Ennek során a német repülők lelőttek egy angol repülőgépet. Azon ellenséges repülőgépek közül, amelyek március 28-ára virradó éjszaka dán, luxemburgi és belga területek felől behatoltak német területekre, a német légvédelmi ágyúk egy angol repülőgépet lelőttek. A legénység egy részét foglyul ejtették. Egy újabb angol bombázó repülőgépet a Helgoland-sziget felett német repülők vettek üldözőbe. Ez az angol repülőgép nem tért vissza állomáshelyére.

KÉT ANGOL GŐZÖS PUSZTULÁSA

Londonból jelentik: Hosszabb idő óta mi sem tudnak a 6574 tonnás Castle Moor angol hajó sorsáról. Azt hiszik, hogy a hajó és 42 főnyi személyzele elveszett.

Az egyik északkóciai kikötőben tegnap éjjel partraszállították az 5742 tonnás Daghestan angol petróleumgőzös 16 életbenmaradt matrózát. A Daghestant az Északi-tengeren süllyesztették el. Kapitánya és három matróza a tengerbe fulladt.

EGY ANGOL REPÜLŐGÉP NEM TÉRT VISSZA

Londonból jelentik: Az angol légügyi minisztérium megerősítte, hogy a Bristol Blenheim típusú repülőgép, amelyet Helgoland szigete felett végzett felderítő útja alkalmával ellenséges repülőgépek támadtak meg, nem tért vissza kiindulási helyére.

Amszterdamból jelentik: A Reuter-ügynök-

ség jelentése szerint csütörtökön reggel Rotterdam közelében egy angol bombavető repülőgépet lelőttek a holland vadászgépek. Az első hírek arról számolnak be, hogy a gép lángbaborulva lezuhant, de a benne ülő öt főnyi személyzetnek sikerült megmenekülni.

VESZÉLYBEN EGY AMERIKAI HAJÓ

Sanfranciskóból jelentik: A rádió jelentése szerint a Globe Wreless felfogta az Antonius nevű hajó segélykérő jeleit, amelyeket utóbbi azért adott le, mert fedélzetén tűz ütött ki. Az Antonius nevű amerikai hajó, amely 3775 tonnás és Honoluluból Japán felé hajózott.

NORVÉGIA INTERNÁLT EGY NÉMET TENGERALATTJÁRÓT

A Cometa nevű 3794 tonnás bergeni norvég hajó az Északi-tengeren elsüllyedt. A legénységét és az utasokat megmentették és az egyik skót kikötőben partraszállították.

A norvég távirati iroda jelentése szerint az „U. 21” jelzésű német tengeralattjárót a norvég tengerészeti hatóságok internálták.

NÉMET HALÁSZGŐZÖS ELSÜLLYEDÉSE

A Havas-ügynökség jelenti, hogy egy német halászgőzös csütörtökön reggel a jütlandi partok mentén elsüllyedt. Egy dán hajó megintette az elsüllyedt gőzös 13 tagból álló személyzetét.

Este 2-3 nem
Artin

Japán és Amerika viszálya csak fegyverrel oldható meg

Tokióból jelentik: A Miako című japán lap az Egyesült Államokban lezajlott japánellenes tüntetésről számol be és felszólítja a japán nemzetet, emlékezzék arra, hogy a Japán és az Amerika között fennálló kérdéseket csakis erőszakkal lehet megoldani. A lap a Japán és az Egyesült Államok közötti kapcsolatokat a Róma és Karthágó között annak idején fennállott kapcsolatokkal hasonlítja össze.

(Rador)

Április elsejétől kezdve ismét két vonatpár indul külföldre

A vasúti vezérigazgatóság közli, hogy a Bucuresti és Arad között járó 201. és 202. számú gyorsvonatok április elsejétől kezdve Aradon és Curticion (Kürtösön) keresztül ismét közlekednek külföldre. Ezeknek a vonatoknak Bucuresti és Budapest között közvetlen kocsijaik lesznek és április 3-tól kezdve mindkét gyorsvonathoz hálókocsit is kapcsolnak ismét. A 201. számú gyorsvonat Bucurestiből délelőtt 9 óra 50 perckor érkezik Aradra és onnan 10 óra 08 perckor indul tovább Curtici (Kürtös) irányában. A 202. számú gyorsvonat Budapestről jövet, este 21 óra 08 perckor érkezik Aradra. Kívánatos volna, hogy a Timisoara (Temesvár) és Arad között jelenleg szünetelő vonatpár és pedig a Timisoaráról (Temesvárról) reggel 8 óra 20 perckor induló és a Timisoarára (Temesvára) este 22 óra 51 perckor érkező vonatok ismét közlekedjenek és így városunk vasúti összeköttetése a külfölddel megjavuljon. Érdeklődünk e tekintetben a kerületi vasútigazgatásnál, ahol azonban kijelentették, hogy egyelőre ennek a vonatpárnak újból való beállításáról nem kaptak értesítést. Remélhetőleg ez azonban hamarosan megtörténik, mert jelenleg azok a temesvári utasok, akik a reggeli gyorsvonattal akarnak Curticion (Kürtösön) át külföldre utazni, kénytelenek Timisoaráról (Temesvárról) már reggel 6 óra 23 perckor elindulni. Azok pedig, akik este 21 óra 08 perckor érkeznek Curtici felől külföldről, kénytelenek ott éjszélutánig vesztegelni.

Megfigyelő német hajón az Északi tengeren. A dermesztő sarki hideg vastag jégréteggel borítja be a hajó minden részét. Az öröket félóránként felváltják.

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN:

Magánosoknak: egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1.200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1.400 lei.

TELEFON

28—10 és este 9 óra után 28—15.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Egy nagy tudós halála

Rövid párisi távirat jelentette, hogy párisi lakásán, kilencvennégy éves korában meghalt Branly Edouard nyugalmazott francia egetemi tanár.

Branly Edouard neve elválaszthatatlanul egybekapcsolódott korunk egyik legnagyobb tudományos felfedezésével, az elektromos hullámok tanával és így a szikratáviró s később a rádió fejlődésével is. Maxwell, Hertz, Branly, Masconi alapozták meg az elektromos hullámok tanát és végezték ebben az irányban az első gyakorlati kísérleteket.

Maxwell 1864-ben elméleti úton fedezte fel az elektromos hullámokat, valósággal megjósolta létezésüket és tulajdonságaikat. Hosszú idő telt el, amíg azután Hertznek sikerült valóban ki is mutatnia kísérletileg az elektromos hullámokat s igazolta, hogy Maxwell elméleti számításainak tényleges fizikai valóság felel meg.

Ekkor kapcsolódott bele a munkába Branly, a párisi egetem fiatal fizikai tanára. Branly 1846-ban született, 1869-ben a Sorbonne fizikai laboratóriumának vezetője volt, 1876-ban pedig már egetemi tanár. Nagy lelkesedéssel foglalkozott az újonnan felfedezett elektromos hullámokkal. Olyan készüléket keresett, amelyek segítségével könnyen meg lehet állapítani a hullámoknak a térben való jelenlétét és 1890-ben fedezte fel a róla elnevezett Branly-féle kohaerert.

Ez, az elektromos hullámokat megérző kis készülék, mindkét végén fémlemezzel elzárt s durva fémreszelékkel megtöltött üvegső. Nagy elektromos ellenállású, de csak addig, — s ebben áll a találmány lényege, — amíg elektromos hullámok nem érik, ekkor azonban vezetővé válik s mindaddig vezeti az elektromos áramot, míg alaposan össze nem rázzák. Ha tehát a kohaerert elektromos vezetőkörbe kapcsoljuk, amelyben rajta kívül áramforrás és pldául egy elektromos csengő is van s a térben elektromos hullámok jelennek meg, a kohaerert vezetővé válik, az áram megindul s a csengő megszólalása jelzi a hullámok jelenlétét.

Nagy hiányossága, hogy nem jelzi a hullámok változását, megszűnését, s külső beavatkozásra van szükség ahhoz, hogy újabb hullámok kimutatására legyen alkalmas. Így is jó volt azonban arra, hogy tovább lépésből szolgáljon a kutatásnak s lehetővé tette Marconinak az első szikratávirat elküldését.

Branly élete folyamán is — egyéb fizikai vizsgálataival mellett — állandóan kapcsolatot tartott fenn az elektromos hullámok kutatásaival és sok értékes részletmegoldást fedezett fel a drótnélkülitáviró készülékeknél s később a rádióval is.

Már hosszabb ideje nyugalomba vonult s az ősz tudós Párisból figyelte, hogy annak a lelkes kutató gárdának, amelynek ő is egyik legelső tagjai közé tartozott, kitartó munkája milyen hatalmas eredményeket hozott. A mai fizika egyik főtárgyát éppen az elektromos hullámok képezik s a mai életnek valóságos kiegészítő részévé vált a rádió, amelynek fejlődésében olyan nagy szerep jutott Branly Edouardnak is.

— Az uralkodó elvállalta két gyermek keresztapását. Bucurestiből jelentik: A Somesi-tartomány helytartója Coriolan Tataru dr. Öfelsége II. Carol király megbízásából Ambud és Caraseu községekben két földműves gyermeket keresztelte meg. Ion Bogdan ambudi földműves fia a Mihai nevet nyerte és Caraseu községben a 63 éves Ion Nastai gazdálkodónak huszadik gyermeke a trónörökös után szintén a Mihai nevet nyerte. A két család fő az uralkodótól pénzadományban részesült.

Hatalmas nyári zivatar és jégeső vonult el tegnap délután a város fölött

Hatalmas nyári zivatar zúdult csütörtök délután negyednégy óra tájban a városra. Már ebéd után borulni kezdett és egyre feketébb fellegek gomolyogtak az égen. Negyed négykor villámlás és mennydörgés közepette zápor eredt meg, amelyet hamarosan jégverés követett, majd ismét zuhogott az eső. A vihar sok házról rengeteg tetőcserepet sodort le, amely darabokra tört a járdán és a kocsifűtőn. Épületek homlokzatáról sok helyen valóságos sikálta a vihar a mézhabarcot. Fák ágai letörve hullottak alá és elborították az úttestet. A villám két helyen is becsapott a városi villanymű vezetéké-

be és szünetelt az áramszolgáltatás. Nagyobb szerencsétlenség megelőzésére a villamos központ az épségben maradt vonalakat kikapcsolta. A villamos vasút is szünetelt. Csak a zivatar elmulta után láthattak neki a villanytelep szerelői a hibakeresésnek és az elszakadt vezetékek helyreállításához. Már régen kiderült az ég és sütött a nap, amikor félhet óra után ismét megindultak a város területén a villamos kocsik és ismét égtek a villamos lámpák. A vihar alatt a jégeső olyan hatalmas volt, hogy egyik-másik helyen még egy óra elteltével is hevert a lehullott nagytömegű darab jég.

Fekete Vilmos dr.

Városunk egy közismert személye, Fekete Vilmos dr. ügyvéd tegnap délután néhány napi betegeskedés után 61 esztendőskorában meghalt. Fekete Vilmos dr., aki Budapesten szerezte meg jogtudori oklevelét, pénzügyi szolgálatba lépett és mint pénzügyi titkár került városunkba. Néhány év múlva azonban kilépett az állami szolgálatból és ügyvédi irodát nyitott. Adóügyekben specialista volt és a bíróságok is elismerték szaktudását. Irodája évek előtt jól ment és Fekete dr. akkor jótékony célokra is sokat áldozott. Az utóbbi időben azonban irodájának forgalma megcsappant és nélkülöznie is kellett. Néhány nap előtt bécsavarodásban megbetegedett és a Bega-szanasatóriumba szállították, ahol Muresan dr. igazgató-főorvos műtétet végzett rajta. A műtét után valamivel javult az állapota, később azonban rosszabbodás állott be és bekövetkezett a halál. Temetéséről még nem történt intézkedés.

(—) A jugoszláv kereskedelmi miniszter átutazik városunkon. Vasárnap megy végbe Bucurestiben a román—jugoszláv kereskedelmi kamara ünnepélyes megnyitása. Erre az alkalomra Belgrádból előkelő küldöttség érkezik Bucurestibe és ez a küldöttség ma, pénteken este átutazik városunkon is. A harminc tagból álló küldöttséget a jugoszláv kereskedelmi miniszter vezeti és a józsefvárosi pályaudvaron a vendégeket a hatóságok képviselői ünnepélyesen fogadják.

Száz meghűlés grippa
DIANA
bedörzsölés

— Nagy tűz Kopenhágában. Kopenhágából jelentik: Szerdán éjszaka tűz ütött ki a főváros közelében levő Bergmann-féle villanyművek telepén. Ez az üzem a háború kezdetétől fogva katonai célok érdekében dolgozik és kábelokat, valamint villanygépeket gyárt. Azt hiszik, hogy a tüzet bűnös kezek okozták és a megindult vizsgálatot a legnagyobb titokban folytatják.

(—) Segítőtársát rablónak nézte. A múlt év tavaszán egy éjjel Heghes Maxa giládi gazda arra riadt fei álmából, hogy tolvaj jár a kertjében. A sötétben üldözőbe vette és a kerítésnél szomszédjába, Rusanda Adamba ütközött. Rusanda ellen rablás miatt megindult az eljárás és a törvényszék egy évi fogházra ítélte. Fellebbezés folytán az ügy tegnap a timisoarai ítélőtábla elé került, amelynek tárgyalásán Rusanda azzal védekezett, hogy nem ő volt a tolvaj, hanem szomszédja segítségére akart sietni. Így történt, hogy a tolvaj helyett, őt fogta el. A tábla a védekezés alapján felmentette Rusanda Adamot.

(—) JEGYFÜZET MAGYARORSZÁGI KEDVEZMÉNYES UTAZÁSRA a mezőgazdasági kiállítás alkalmából, mely a magyar vasutakon félárú utazási kedvezményt biztosít úgy az oda-, mint a visszautazásnál, a román vasutakon a visszautazásnál ötvenszázalékos kedvezményt, továbbá többszöri vidéki utazásra Magyarországon, valamint egész olcsó vizum váltásra jogosít, a Déli Hírlap kiadóhivatalában kapható. Ara kétszáz lei.

(—) A felekezeti középiskolák növendékei vasárnapig vehetik igénybe a vasúti kedvezményt. A felekezeti középiskolák növendékei részére a husvétii szünet alkalmából engedélyezett vasúti kedvezmény csak vasárnap, március 31-én estig marad érvényben. Tehát ezek a növendékek legkésőbb vasárnap délután utazzanak vissza abba a városba, ahol tanulmányaikat folytatják, mert hétfőn már nem kapnak kedvezményes vasúti jegyet.

— ÚJJÁSZERVEZIK A SVÉD HADERŐT.

Kopenhágából jelentik: A National Tidende című dán lap stockholmi levelezője úgy tudja, hogy a svéd kormány elhatározta a svéd haderőnek teljes újjászervezését. A lap megjegyzi, hogy ezzel kapcsolatban újjászervezik a Svédország és Finnország közötti közlekedést is.

— A román zsebcirkálók francia kikötőben. Avignonból jelentik: Az a három torpedóromboló, amelyet a román kormány Angliában vásárolt, csütörtökön délelőtt a Rhone melletti Saint Louis kikötőbe érkezett.

— Zürichi tőzsdezárlat. Páris 385, London 15.63, Newyork 446, Brüsszel 76.10, Milánó 22.52 és fél, Amszterdam 236.75, Berlin 178.70, Szófia 5.50, Belgrád 10.00, Bucuresti 3.40.

(—) Fűszerkiskereskedők és vegyeskereskedők figyelmébe. Azok a fűszer és vegyeskereskedők, akik április elseje után is lisztet óhajtanak eladni, az új lisztajstromokat pedig szakegyesületeik útján, vagy közvetlenül feltizenegy órakor a Kereskedelmi Testületek Szövetségének helyiségében (Cercul Commercial, I., Bul. Regele Rerdinand 2 szám) jelenjenek meg. Ekkor a megrendelt könyvek bevezetésének és a liszteladással járó formásoknak a megbeszélésére kerül a sor. Azok a kiskereskedők, akik lisztregisztereiket már megrendelték, további 45 lejt hozzanak magukkal egyéb kellékek beszerzése céljából.

Elejtett szemeit

harisnyáin olcsón és gyorsan felszedjük

Mikó Frida

Dauerbach-palota

(—) Jugoszláv újságírók városunkban. Tizenegy belgrádi lap szerkesztője a propagandaminisztérium meghívására Bucurestibe utazik. A jugoszláv újságírók tegnap este nyolc órakor érkeztek Timisoarára és tíz órakor utaztak tovább Bucurestibe. Baran Coriolan dr. főpolgármester a józsefvárosi pályaudvar éttermében vacsorát adott tiszteletükre.

(—) A Zenekedvelő Egyesület (Filharmónia) rendes évi közgyűlését ez évi március 30-án, szombaton este kilenc órakor tartja a „Cercul Commercial” (volt Lloyd-klub) olvasótermében. A vezetőség kéri a tagoknak minél nagyobb számban való megjelenését.

— Kettős családi tragédia. Borzalmas családi dráma játszódott le az arad megyei Moneasa (Mennyháza) községben. Popa Teodor 55 éves állami erdőőr vadászfegyverével agyonlőtte 50 éves feleségét, majd a gyilkos fegyvert maga ellen fordítva, ön gyilkosságát követett el. A kettős tragédia a községben nagy megdöbbenést keltett.

Április 8-ig

Mielőtt Timisoaráról (Te mesvárról) eltávoznánk, 12 évről összegyűjtött munkásságunkat bemutatjuk a Kultúrpalotában

Littecki

Kraus

Ilonka

„Egészségügyi autó” az Ostmarkban

A Birodalom egyes vidékein, különösen a hegyes Ostmarkban, a települések erősen szétszórta s az utakban szegény vidéken az orvos nehezen jut el a falusi lakossághoz. E nehézségek leküzdésére a donaulandi tartományi parasztszervezet (Landesbauernschaft) u. n. „egészségügyi autót” állított be, illetve bocsátott az NSV (Naz. Soc. Volkswohlfahrt) rendelkezésére. A 200-as Steyr-kocsi két hátsó ülése helyébe szekrény van beépítve orvosi műszerek, gyermekmérleg stb. számára, valamint az egyes faluk anyáinak és gyermekeinek kartotékjai. Az orvos maga vezeti a kocsit és a NSV egy népgondozónője kíséri. Az egészségügyi-autó feladata a kisgyermek gondozása, a csecsemő-higiéne, valamint az anyáknak és parasztasszonyoknak tanácsal való ellátása. Munkája tehát a városi anya- és csecsemőgondozó intézményéhez hasonlít. A legközelebbi jövőben az Ostmark valamennyi kerülete kap egy ilyen kocsit, amely szabályos időközönként keresi fel körzetének településeit és falvait, úgy, hogy kb. két hetenként jut el ugyanazon a helyre és mindig ugyanazon a napon. Ezen orvosi munka a lakosság számára teljesen ingyenes.

Jég házhozszállítását

április 1-ével megkezdem. Telefoni rendeléseket 15—16. alatt jegyzek elő.

SOMOGYI jéggyár

— **Könyörületből megölte beteg édesanyját, majd öngyilkos lett.** Debrecenből jelentik: A nyilas-telepen tegnap délután vérbe fagyva holtan találták lakásán Risztek Mátyásné 74 éves asszonyt mostoha fiával, Kovács Gábor 24 éves szobafestővel együtt. A nyomozás megállapítása szerint valószínű, hogy a szobafestő könyörületből megölte a magával tehetetlen öregasszonyt, majd öngyilkosságot követett el.

(—) Engedély nélkül tilos a jóslás. A belügy-minisztérium március 8-án kiadott 18.004 számú rendelete alapján az egész ország területén tilos az engedély nélküli jóslás és jóvendőmondás. Aki ezzel foglalkozik, annak előzetesen engedélyt kell kérni. Az ilyen engedélyeket a rendőrhatalóságok útján a központi rendőrzérgazgatóságtól kell kérni. Amennyiben valaki ilyen engedélyt kapott és jóvendőmondással foglalkozik, az illetékes rendőrhatalóságnál kell bejelenteni, ha más városban vagy községben is gyakorolni akarja a jóvendőmondást. Ilyen engedélyt azonban csak büntetlen előéletű egyének kaphatnak. Az engedély nélküli jóslást és jóvendőmondást ezentúl egy naptól egy havi elzárásig terjedhető szabadságvesztéssel és ötven leitől ezerötven leig terjedhető pénzbüntetéssel sújtják.

(—) **Részeg ember öngyilkossága.** Cinca Ioan negyvenöt éves gátaljai lakos, este részegen ment haza és a szoba ajtaján felakasztotta magát. Mire megtalálták, már halott volt. Halálát négy gyermeke gyászolja.

— **Csökken a csehországi munkanélküliség.** Prágából jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti, hogy a protektorátus területén a múlt év márciusában nyilvántartott 93 ezer munkanélküli közül ma már csak 18 ezernek nincsen munkája.

(—) **Belefulladt a kútba.** Andrei Marta nyolcvanöt éves petrovaseloi asszony vizet akart meríteni a kútból. Közben azonban megsédült és a kútba esett, ahol megfulladt. Hozzá tartozói már csak a holttestét emelhették ki a kútból.

— **Árad a Tisza.** Budapestről jelentik: Kárpát-alján 2000 méter magasságban megkezdődött a hó olvadása és ennek következtében a Felső-Tisza rohamosan megáradt. A Zagyva és a Tarna felső folyásán a vízállás csökkent. A Tarna kiöntött vize visszafolyt a folyó medrébe. A Sajó alsó folyásán az árvíz veszély továbbra is fennáll. Borsód megyében 50 ezer katasztrális hold szántóföld került víz alá. A Duna vízállása a magyar szakaszon szintén emelkedik, az Ipoly áradása is tart.

(—) **Előadás a hétfalusi csángókról.** Argay György evangélikus főesperes, aki hosszú éveket töltött a hétfalusi csángók között, ahol azok életét, szokásait, hagyományait, házi iparát és művészetét, valamint gazdasági és kulturális viszonyait tanulmányozta, vasárnap délután öt órakor a Magyar Ház nagytermében érdekes előadást tart erről a maroknyi népről. Az előadás a Magyar Népközösség kulturális szakosztálya által rendezendő kulturdélutánon megy végbe válogatott és értékes műsor keretében. Az érdekes előadásra a Magyar Népközösség vezetősége ezen az úton hívja meg városunk magyar társadalmának minden tagját foglalkozásra és felekezetre való különbség nélkül.

A mezőgazdasági munkálatok elvégzése miatt szünetet adnak az iskolák

Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi miniszter az alanti körlevelet intézte a tartományi és megyei közoktatási tanácsok elnökeihez:

Tekintettel arra, hogy ebben az esztendőben a mezőgazdasági munkaerőben hiány mutatkozik, mert sokan katonai szolgálatot teljesítenek, értesítjük, hogy a nemzetnevelésügyi miniszter a törvényben biztosított különleges szünetet rendelhet el. Éppen ezért az ön einöklebe alatt álló

közoktatásügyi tanács felhatalmazást nyert, hogy a körülmények figyelembevételével és a szükségletnek megfelelően az elemi iskola felsőbb osztályainak tanulói számára (11 évtől felfelé) iskolai szünetet rendelhet el. Az országór szervezethez tartozó tanulók pedig korukhoz és erejükhez mérten előre kidolgozott terv alapján vegyenek részt a mezőgazdasági munkában.

Nagyfalu

Falu végén fakereszt,
Faluban faházak,
Fából fakad a kenyér,
Öröm és a bánat.

Fűrészport hord a patak,
Faháncs a szekéren,
Rönköt szállít a paraszt
Hegyről le keréken.

Itt a férfi szál fenyő
Földbefűrt gyökéren,
Izes málna mind a nő,
Tűzpipacs a réten.

Faragott dísz a kapun,
Móka ül a szóra,
Játékos és büszke nép,
Hajlik mind a jóra.

Falu végén fakereszt,
Faluban faházak,
Fából fakad a kenyér,
Öröm és a bánat.

KEMPNER MAGDA

— **AMERIKA ÉVENTE 30—40.000 REPÜLŐGÉPET GYÁRT.** A washingtoni képviselőház hadügyi bizottságának ülésén több katonai szakértő bejelentette, hogy az amerikai repülőgépgyárak ez év végéig olyan helyzetben lesznek, hogy évente 30—40 ezer repülőgépet gyárthatnak.

— **Leharapta haragosa orrát.** Bucurestiből jelentik: Nem mindennapi eset ügyében indította meg a vizsgálatot az ilfovi ügyészség. A délelőtti órákban erősen vérző arcú férfi jelent meg az ügyészségen. Elmondotta, hogy Florescu Mihálnak hívják és nemsokkal előbb megtámadták. Lazar Constantin nevű szomszédja, aki a környéken híres verekedő, rátámadt és orrát leharapta. Ennek igazolására a szerencsétlen áldozat arcára mutatott, ahol az orr helyén összemarcangolt húsdarab éktelenkedett. Florescu ezenkívül kendőből elővette orrát és az ügyész asztalára helyezte. A megindított vizsgálat során tragikomikus részletek derültek ki. Miután az elvetemült támadó áldozata orrának egy részét leharapta, a véres orrdarabbal egy ideig játszadozott és csak azután volt hajlandó „tulajdonosának” visszaadni, hogy az a helyére „ragassza”. Lazar Constantint letartóztatták.

— **Olasz hajó súlyos szerencsétlensége.** Londonból jelentik: Szerdán, a hajnali órákban az Italo Balbo nevű 5114 tonnás olasz hajó és egy nagy dán hajó, amelynek nevét nem közlik, összeütközött Anglia délkeleti partvidékén. Az olasz hajó súlyosan megsérült és gyors segílyt kért. A mentőhajók a 30 főből álló személyzetet fedélzetükre vették.

(—) **A Patronázs Egyesület közgyűlése március 31-én, vasárnap délután félötökor lesz a büntetőtáblának, a kormányzati épület második emeletén levő tárgyalótermében.** A Lungulescu Ilie táblai főelnök elnöklebe alatt működő emberbaráti egyesület közgyűlésének napirendjén az elnöki jelentés, újabb anyagi források megteremtésének kérdése és esetleges indítványok szerepelnek. Az egyesület vezetősége ezúton is kéri a tagokat és a közönséget, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg a közgyűlésen.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA

Pénteken, március 29-én a következő gyógyszerterek tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Bratianu téren levő Götz gyógyszer-tár.

Gyárvárosban a Badea Cartan téren levő Maszalts gyógyszer-tár és a Stefan cel Mare utcában levő Zeiner gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Gen. Dragalina téren levő Csillag gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisdán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

Nem hálnak ki az indiánok

Az amerikai statisztikai hivatal kimutatása szerint egyáltalában nem kell attól tartani, hogy az indián faj kihál. Régebben azt hitték, hogy a rézbőrűek lassanként teljesen kipusztulnak az Egyesült Államokban, most azonban kiderült, hogy az indiánok között sokkal nagyobb a szaporodás, mint a fehérek között. Míg az északamerikai indián törzseknl a születési arányszám 55.4 ezrelék, addig a fehéreknl csupán 16.7 ezrelékre rug. Az indiánok szaporodása arra vezethető vissza, hogy újabban nagyon megjavultak köztük a közegészségügyi viszonyok és a csecsemőhalandóság csökkent. Az indián faj különben teljesen tisztavérű maradt. Más fajokkal való vegyesházasságok közöttük előbb sem igen fordultak elő, újabban pedig teljesen megszüntek.

— **Betiltották a lengyelországi zsidók kivándorlását.** Berlinből jelentik: Himler, a német rendőrség főnöke rendeletet adott ki, amely szerint a lengyelek és az állampolgárság nélküli zsidók kivándorlását további intézkedésig megtiltják. Ez a rendelkezés vonatkozik azokra a lengyel vagy hontalan zsidókra, akiket jelenleg internáló táborokban őriznek. A rendeletet a háborús helyzettel indokolják.

— **Agyonlőtt banditák.** Berlinből jelentik: Sachs Ferenc és Sachs Erich megrögzött gonosztevőket ellenszegülés közben tegnap agyonlőtték. A kivégzett banditákat újszólván egész Európa rendőrsége ismerte.

(—) **Születések.** Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Osztie Jolán Margit, Bakos István, Cionescu Teodor, Steiner Emma, Gertrud Hildegard, Magasi Ferenc János.

(—) **Halálozások.** Meghaltak: Kisvári Eszter nyolcvan éves magánzónó, Quitter Antal huszonhat éves cipész, Schneider Katalin született Jankó harminc éves, Popa Katalin három hetes.

(—) **Az evangélikus egyház konfirmációi ünnepélye.** A timisoarai (temesvári) evangélikus egyház vasárnap, e hó 31-én délelőtt tíz órai kezdettel tartja a magyar ifjúság konfirmációját, amely alkalommal úrvacsoraosztás is lesz. A konfirmáció ünnepére való tekintettel a délelőtt 11 óras német istentisztelet ezen a napon elmarad. A konfirmándusok vizsgája szombaton, március 30-án délután négy órakor lesz a templomban, amelyre az egyháztagokat ezennel meghívják.

VÁROSI SZINHÁZ

A CLUJI ROMÁN OPERA VENDEGJÁTÉKA

Pénteken este fél 9 órakor:

AIDA

Verdi operája

Szombaton este fél 9 órakor

Don Pasquale

Donizetti operája

Vasárnap délután 3 órakor félhelyárakkal

RIGOLETTO

Verdi operája

Vasárnap este fél 9 órakor:

TURANDOT

Puccini operája

Helyárak 20—120 lei. — 140 tagú együttes.
Pazar díszletek és jelmezek

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros közepén fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-, meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

Uj szellemi munkaközösség

Ezerkilencszáztizenkilenc május 12-én Ghibu Onisfor, a cluj (kolozsvári) egyetem jelenlegi rektorjának, átvetta a tudományegyetemet a román államhatalom nevében és ettől a naptól kezdve a magyar nyelv hivatalosan megszűnt az egyetem előadó nyelve lenni. 1922-ben töltötték be az akkor létesített magyar nyelv és irodalom tanszékét, amelyre meghívás útján Kristóf György dr., az orástei (szászvárosi) Kun-kollégium tanára került. Kristóf György dr. tehát tizennyolcadik esztendeje tanít az egyetemen és ebben az évben, születésének hatvanadik évfordulója alkalmából régi és mai tanítványai professzoruk tanácsára úgy vélték legjobban megemlékezni tanáruk iránti hálájukról és szeretetükről, hogy huszonketten szellemi munkaközösséget alakítottak és annak első termékét vasos, 330 oldalas könyvben adták ki.

A magunk részéről különösen figyelemre méltónak és dicséretesnek ezt a szellemi munkaközösséget, amelyet a huszonkét erdélyi fiatal magyar nyelv- és irodalomtanár létrehozott. Első közös kiadványuk, — amelyet remélhetően több is követ, — irodalomtörténeti értékelésére sokkal hivatottabbak vállalkoztak és vállalkoznak majd, mi inkább azzal kívánunk az alábbiakban foglalkozni, hogy az Emlékkönyv mit jelent és mennyi súllyal bír a különösen erdélyi (erdélyi) tudományfejlesztés és tudományművelés munkaterületén.

A kötet tizenkilenc irodalmi és három nyelvészeti tanulmányt ölel fel és írói most tizenhat hazai tanintézetben vizsgál át a felnövő nemzedékre a magyar nyelv és irodalom ismeretét és szeretetét. Valamennyi tanulmány szerzőjénél világosan tapasztalható, hogy a tudományos ala-

posságon, felkészültségen és becsületességen túlmenve nevelési szempontot is figyelembe vett munkája elkészítésénél. Jó páran közülük már ismert név az erdélyi (erdélyi) magyar szellemi életben, a többiek pedig nagy örömmel lehet megállapítani, érdemesek arra, hogy megjegyezzük nevüket és további reményeket lehet táplálni munkásságuk iránt. Aljon itt ennek a huszonkét fiatal tudós, a munkaközösségi tagoknak névsora és tanulmányaiknak címe:

Antal Péter: Eötvös és Madách, Balogh László: Komáromi János, Blédy Géza: A Román nyelvutazás és magyar vonatkozásai, Debreczy Sándor: Az erdélyi (erdélyi) modern szép-próza hőse, Györbiri Jenő: A tárgul-săcuesc-i (kézdivásárhelyi) timár nyelv mesterműszavai, Hegyi Endre: Kosztolányi Dezső világnézete. Jancsó Elemér: Aranka György, Kristóf Sarolta: Julius

Törökországban felülvizsgálják az összes tartalékosokat

Istanbulból jelentik: A Reuter-ügynökség jelentése szerint Törökországban az összes tartalékosokat 43 éves korhatárig jelentkezésre szólították fel az illetékes hadkiegészítő parancsnokságok, ahol április 1. és 19. között katonai bizottság vizsgálja felül őket, hogy megállapítsák, alkalmasak-e aktív szolgálatra szükség esetén. A tartalékosokat egyelőre nem hívják be.

(Rador)

Caesar — a telefonnál, Makkai Ernő: Erdélyi József költészetéről, Makkai László: Vázlat a háború utáni erdélyi (erdélyi) magyar irodalom történetének bevezetéséhez, Márton Gyula: Nagymon helynevei, Mikó Gábor: Petőfi eszményítő képzelete, Miszti László: Eötvös esztétikai és kritikai szempontjai, Orbán László: Adalékok a brasovi (brassói) magyar színház történetéhez 1848-ig, Pellion Ervin: Jókai népszínművei és társadalmi drámái, Pogány Albert: Kazinczy hatása kortársaira, Reischel Arthur: A mai Kölcsey, Sántha Alajos: Cluj (Kolozsvár) irodalma a Bach-korszakban 1856-ig, Szabó T. Attila: Pusztai személynevek helyneveinkben, Veégh Sándor: Petelei Istvánról, Vita Zsigmond: A hazafiság formái a Bánk bán-ban, Vörös István: Madách életfelfogása lírája tükrében.

Ez a huszonkét név huszonkét írója ugyanannyi tanulmánynak nemcsak tehetségéről, alapos tárgyi felkészültségéről tett tanuságot, hanem a maga szaktudományának rendszeres és céltudatos művelésével megszerzi magának azt a szellemi vértet, amelyre népünk sorsának és jövőjének biztosítása végett első sorban és legfőképpen szükség van. Ez a huszonkét, legnagyobb részben a harmincadik életévén innen levő fiatal tanár nemcsak pusztán önmagának tanul, dolgozik és halad a továbbképzés útján, hanem azért akar minél többet tudni, azért akar minél gazdagabb képzettséget szerezni, hogy rajta keresztül népük is többet tudjon, műveltebb, tehát — erősebb és ellenállóbb legyen.

Egy-két kivételtől eltekintve, a huszonkét név egyikét sem lehetett látni eddig világnézeti tisztulást, ideológiai állásfoglalást hirdető cikk alján látni, de azért mindegyiküknek van erős, gyökerét jó mélyen beeresztett, kialakult álláspontja a világ nagy dolgairól és mégis, vagy talán éppen azért elsőnek a magunk sorsát látják mindennél fontosabbnak. Ők mindannyian átérték felelősségük tudatában tovább akarják vinni és tehetségük mértéke szerint meg akarják őrizni az erdélyi (erdélyi) magyar szellemi birtokállományt azon a réven, hogy a féltve vigyázott magyar nyelvet csendes, hangoskodás nélküli munkaterületükön továbbítják az ifjúságnak.

Mert az anyanyelv vagyont jelent a szó legigazibb értelmében. Egy nép műveltsége anyanyelvén keresztül nyilatkozik meg, fejlődhet tovább és terebélyesedhet. Az Emlékkönyv frői kötelesség vállalói és hordozói az erdélyi (erdélyi) magyar élet folytonosságát valló gondolatnak. Nyugodt lehet az a nép, amelynek nyelvéért ilyen fiatal nemzedék áll.

Paál János

TENGEREK RABJA

Írta: RÉVAY GÉZA

A Déli Hírlap eredeti regénye.

Utánnomlás filoz.

Aztán elindult a beszélgetés a csillagokról. Ott szeretete meg őket Gloupachek beszélgetései közben, megbarátkozott velük és hónapok múlva már épügy lelkesedett értük, mint tanítómestere. Megtanulta nevüket, egymástól való távolságukat milli és billió fényévekben, szédítő számokkal dobálózott és néha unalmában, ha a csillag túlközel talált lenni a földhöz — mondjuk egy-kétezer fényévre — azt számítgatta, hogy az a fény, amelyik az ő szemében csillan, látta összeroskadni Julius Caesart Brutus töre alatt. A másik talán akkor indult a földre, amikor a magyarok indultak útnak Ázsia szteppéiről új hazát keresni. Ezek a furcsaságok gondolkodóba ejtették és Gloupachekkel, ha beszélgetett közös barátaikról — a csillagokról, előhozakodott olyan természetű aggályokkal, hogy mi lenne, ha például abban a harmonikusnak látszó mindenségben egyetlen kerék gyorsabban forogna, egyetlen csillag megbomlanék, vagy fellázadna Ura ellen?

— Bizony ezen elgondolkodhatnának néha az emberek. Amott világok dőlnek össze, újak születnek és régiek lesznek semmivé, itt lenn pedig emberek mennek előre egy darab száraz kétszersültért, vagy tízpernyi többletmunkáért — jog, igazság, igaztalanság, emberiség vagy embertelenség üres frázisait hangoztatva...

Ezeket hívta „jó őrségeknék”. Ilyenkor a lélektelen ide-oda forgatás percei úgy száguldtak, hogy alig akart a fülének hinni, mikor Gloupachek bemondta a háromnegyed négyet. Az a negyed óra az elhangzott beszélgetés rövid összefoglalása volt, két-három mondatba sűrítették az elmondottakat és rendszerint azzal váltak el, hogy a következő őrségen kicsit majd megpiszkálják a bolygókat és... — tekintettel az egyre jobban közelgő Antwerpenre, kissé behatóbb vizsgálat tárgyává teszik a szépséges istenasszonyról elnevezett Venust.

Másnapra kifáradt a tele tudóval fujtató szél.

A kötelek között jajgató szél is panaszos nyögésbe fulladt, hogy aztán egészen elhallgasson. A hajó mind kisebbeket lódult előre-hátra, jobbra-balra és az égnek meredő két íróvessző — a két magasbanyúló árbóc is kisebb köröket írt le, mind kevesebbet rajzolt az egyre jobban fehéredő égre.

A hullámok is ellustultak, elszélesedtek és a fehér taréj is elmaradt róluk valahol, talán előreszárguldt, hogy apró koppanásokkal figyelmeztesse Anglia tengerből kimeredő szirtjeit: jön az Anglica!

Estére már csak métermagas holt hullámok emelgették a hajót.

Mare morto! Ezt hívja az olasz holt-tengernek. Jóformán nem is látszanak a hullámok, olyan ez, mint mikor az óriást legyűrték és a roppant széles mellkasa emelkedik a rákényszerített nyugalom alatt.

De azért óriás! És megrázhatja magát. És lerázhatja az őt legyűrt!

Egyik szabad őrségét Jure társaságában töltötte el. Öreg, tapasztalt matróz volt Jure, negyven éve alian volt szárazföld a talpa alatt, attól volt aztán olyan furcsán himbáló a járása, hogy megfordultak utána az emberek, mikor házak között sétált.

Cherso szigetén sírta el magát legelőször vagy ötvenhat évvel ezelőtt. Az anyja — száraz kis dalmát asszony — ugyanott él még, ahol Jure született. Néha megy neki levél, néha jön tőle írás, egyformán reszketős, egyformán szálkásak a betűi és egyformán ömlik belőlük a panasz, de egyforma nagy a hitük és a megnyugvásuk abban, amit elrendeltek nekik.

A sokat látott és próbált öregemberek bölcsesége fészkelt Jure két sapkája alatt. Az egyik szemét valamelyik zivataros réges-régi kikötői tivornya végén hagyta ott, a másikban annál több volt a szelidég és a mindent megbocsájtó elnézés... Jure jó ember volt. Nemcsak azért, mert pontosan küldözgette haza a lírákat Cherso szigetére, nemcsak azért, mert feszület lógott az ágya felett és alexandriai Szent Katalin amulettjét hordta a nyakában, hanem, mert tudott elnéző lenni gyengébbekkel, tudatlanabbakkal és türelmetlenkedőkkel szemben. Békétlenkedők békítője, modern matrólázadások el-

fojtója és forrásnak induló vértengerek lehűtője volt.

Ahogy ott állnak a korlát mellett és nézik a zöldes-fekete vizet, azt mondja neki László:

— Kimégy Antwerpenben?

— Ki. Veszek szappant, ruhaszárító-csipeszeket, mert valamelyik gazfickó ellopta őket, megiszom egy pohár bort és feladom a pénzt... Nekem már csak ez, már csak ennyi a kikötő. Neked még Dorado, aranyfűstbe, bíborpárába burkolt meseváros, rejtett örömök tanyája.

— Horgony-bár... — villant a László agyába a hegedülő Valy alkoholgőzös, füstös tanyájának képe. — Majd együtt megyünk, mondta az öregnek.

— Valami pupetta — így becézte Jure a lányokat, tekintet nélkül arra, hogy milyen idősök voltak — valami friss lányka, akiről még nem tudok?

Mert László nagyon közlékeny volt és összes eddig viselt szerelmeiről többé-kevésbé pontos tájékoztatást adott a hajó személyzetének, úgy, hogy egyes kikötőkbe való érkezéskor már lánynevekkel bosszantották és telefirkálták a kabinja ajtaját át fűrt szívekkel, turbékoló galambokkal, vagy éppen süssel két egymásba kulesolódó kézzel, ami a kikötői tetováló művészek legszerelmesebb szimbóluma volt.

— Pupetta! — nevette el magát László — majd meglátom milyen...

— Tudom, most az következik, hogy ilyen még nem volt. De sokszor fogod te ezt még elmondani, — bölcsekedett az öreg.

— Nahát nem, majd meglátod, hogy ezt nem hagyom, hogy azt elviszem onnét, akárhova, de elviszem.

Jure aztán hümmögött, mint aki hisz is, nem is az efféle fogadkozásban és csak úgy a pipája mellől kérdezte:

— Aztán ugyan hova vinnéd?

— Tényleg hová? Erre eddig nem is gondolt. Amikor a terveit szötte, minden olyan simának és egyszerűnek, olyan megoldhatónak látszott, mint ahogyan minden terv könnyű, nevelésesen, gyerekesen könnyű, amíg a megoldáshoz érkezik az ember. De valahova elviszem... csak már vihetném! (Folytatjuk).

Színház

Lakmé

— A román opera vendégjátéka —

Zsúfolt nézőtér előtt, a legteljesebb siker jegyében tartotta meg tavaszi vendégszereplése bemutató előadását a clujji (kolozsvári) opera együttese. Ez alkalommal Delibes Lakmé című dalművét hozták a leggondosabb előadásban. A címszerepet Rózsa Anna alakította, úgy énekel, mint játékban kitűnően. Befejezett koloratúráját különösen a cseppetű-áriában és a kettősben évezhették, amelyben méltó szereptársa volt a széphanzú Ciolac. Ujeicu mint Nilakantha, nemcsak énekel nyújtott hatalmas teljesítményt, hanem drámai megrendítő játékaival is teljesen lenyűgözött. Spatariu eibájoló énekkultúrája, lírai tenorja nagyszerűen érvényesült. Gerald, az angol tiszt szerepében. Tehetségük javával szolgálták az est sikerét kisebb szerepeikben Simonetti, Roman, Mihai, Moarca és Znamirovich. A rendezés Bretan finoman árnyalt, a tömegjelenetekben színesen mozgalmas mester-műve volt. A zenekar Lázár Jenő vezénylete alatt feladata magaslatán állott, Delibes érzékeny, kecses zenéje maradéktalanul érvényesült a remek együttes leheletfinom interpretációjában. A közönség az egész est folyamán lelkesedéssel ünnepelte a művészeket és a legnagyobb érdeklődéssel várja a további előadásokat. (Flaneur)

Cirkuszhercegnő

operett olcsó helyárral

Ma, pénteken este a gyárvárosi magyar színház 36, 26 és 16 leles olcsó helyárral a szezon legsikerültebb operettjét a Cirkuszhercegnőt újítja fel. Ez a kitűnő operett bizonyára ma is telt házat vonz és mivel még számos darab vár bemutatásra, ennél fogva a Cirkuszhercegnő ma este utóljára szerepel a színház műsorán.

Szökkik az asszony, Brodszky—Kardos nagyszerű operettje, holnap, szombaton este, elsőrendű szereposztásban kerül előadásra a gyárvárosi Colosseum színházban.

A magyar társulat vasárnapi műsora iránt rendkívül élénk az érdeklődés. Délután 3 órakor a rendes délutáni helyárral Farkas Imre operettje, a Túl a Nagykrivánon van műsoron, míg délután 6 órakor a Szökkik az asszony kerül színre másodszor rendes helyárral. Este 9 órakor Blaha-ünnepély lesz, amikor is a nagy művésznő halálának évfordulója alkalmából ünnepi díszelőadás keretében a Sárga csikó népszínmű kerül színre, pompás szereposztásban, ragyogó kiállításban és ünnepi rendezésben. A darabban harmincnél több szereplő lesz.

A nagy érdeklődésre való tekintettel, ajánlatos jegyekről már elővételben gondoskodni. Jegyek pénteken délelőtt tíz órától a Colosseum sörgyári pénztáránál már válthatók.

A GYÁRVÁROSI SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

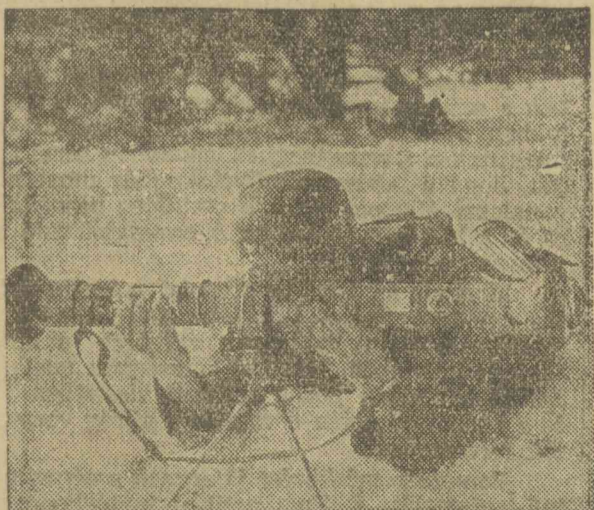
Péntek este 9 órakor: Cirkuszhercegnő (Olcsó helyárral).

Szombaton este 9 órakor: Szökkik az asszony. (Operettsláger).

Vasárnap délután 3 órakor: Túl a Nagykrivánon (Olcsó helyárral).

Vasárnap délután 6 órakor: Szökkik az asszony.

Vasárnap este 9 órakor: Sárga csikó. (Népszínmű Blaha Lujza emlékére, díszelőadás.)

Német gyalogos a nyugati fronton az ellenségtől való távolságot méri, hogy a gépfegyvert működésbe hozhassa.

Megelevenedik a mesék világa a rivalda fényében

Állandó gyermekszínház Berlinben

A gyermekekben olthatatlan vágy lobog a színház iránt. A tiszta gyermeki lélek a színház varázsában a mesék örökszép báját keresi, amely leköti érdeklődését és figyelmét. Sajnos, a gyermekek vágyát a színház iránt, eddig nem sok városban tudták kielégíteni. A legtöbb helyen csak a karácsonyi ünnepek előtt rendeznek egy-egy gyermekelőadást a színházak és ezek az előadások sem kielégítőek. Kísérletek folytak gyermek-mozielőadásokkal is, de kiderült, hogy a film a gyermekek világában nem pótolhatja azt az illúziót, amit a színpadi előadás jelent.

Németországban már az elmúlt évben felismerték az igazi gyermekszínház fontosságát és Berlinben 1939 februárjában megnyílt az állandó gyermekszínház. Az első előadások a „Hófehérke és a hét törpe” című mesejátékot mutatták be és a Grimm-testvérek meséje a színházban is óriási sikert aratott. Valóban nem túlzás az a kijelentés, hogy a siker óriási volt, mert az minden várakozást felülmúlt. A mesejáték előadásait több, mint nyolcvanezer gyermek nézte meg. Igaz, hogy az előadás is minden tekintetben művészi magaslaton mozgott. Külön balett, harmincöt tagból álló zenekar és kitűnő színészek játszották az ezerféle ötlettel tarkított mesejátékban és olyan előadást nyújtottak, amely a sokszor élesen bíráló gyermekszemeknek is ritka látványosság volt. A gyermekszínház vezetősége tökéletes illúziót nyújtott, mert még a szereplő törpék is valódiak voltak és egyik törpétársulattól szerződtették őket a mesejáték előadásaira.

Most a Grimm-testvérek másik meséje, „A rettenhetetlen szabó” szerepel a műsoron. December óta hetenként négyszer játsszák ezt a mesejátékot és minden előadáson zsúfolt ház, több, mint háromezer gyermek éli át a színpadon megelevenedett mesét. A gyermekek érdeklődése még nem csökkent ezen mesejáték előadásai iránt, de a gyermekszínház máris készülődik az új darabra, amely a „Csipkerózsika” lesz.

Az állandó gyermekszínház fontos segéd-eszköz az ifjúság szellemi nevelésénél. Erkölcsmesésítő és jellemfejlesztő hatása tagadhatatlan és a gyermekeket már a legkisebb korban megismerteti az igazi művészettel. Ezenkívül az írók számára is új területet tár fel és arra serkenti az ifjú színpadi szerzőket, hogy a színpad számára hatásos és mégis igazi gyermekmeséket írjanak. Távlati cél még az is, hogy a gyermekeket szellemi fejlődésük minden fokán segítsék. Így tervbe vették, hogy a mesejátékok után May Károly egyik indiándarabját dolgozzák át a színpadra, mert a berlini gyermekszínház hatalmas színpada lehetőséget nyújt ennek a romantikus darabnak az előadására. A berlini gyermekszínház vezetői jól ismerik a gyermekek lelkét. Nemcsak az eddigi előadások sikere bizonyítja ezt, hanem számos mellékközülmény is. Így például a műsorfüzet színpompás rajzokat is tartalmaz, amelyeket a kicsinyek otthon ki-vághatnak és azokból nagyszerű színpadot állíthatnak össze.

Téli művészet. A gyermekeknek az idén bővebben volt alkalmuk hóembert készíteni. Berlin egyik terén viszont a felnőttek állították fel hóból ezt a szánkófogatot, amelynek sok bámulója akadt.

Egy liba halálára

Nem volt közönséges liba, amelyről itt szó van. És nem is azért mult ki az árnyékvilágból, hogy falánk emberi gyomor legyen a temetője. Ezt a libát nem ették meg és hosszú élete során sohasem gondoltak arra, hogy elfogyasztják.

Ez a liba társ, barát volt. És a libavilágban szokatlanul nagy életkort ért meg, harmincöt esztendőt.

Oancea Petru hetilapszerkesztője, versfaragó volt ez a nevezetes liba. Harminchat év előtt kapta, amikor Vasiova község papja volt. A libát számos más társával együtt a nővére lakodalmára vették, de mert nagyon sok volt amúgyis a húsétel, ennek az egy libának megkegyelmezték. A fiatal asszony a libát a bátyjának adta. Ez megkedvelte és elhatározta, hogy életben tartja. A liba Vasiován élt a világháborúig, amikor Oancea Petrut tábori papi szolgálatra behívták. A libát minden állomáshelyére magával vitte. A liba Fehértemplomban, Bécsben, Budapesten, Jicsinben és Prágában volt garnizonban és mindenütt népszerűsége telt szert. A háború után visszakerült Vasiovára, majd Oravitára (Oraviciára), majd amikor Oancea Petru megszűnt az egyház szolgálja lenni és az írói munkája lett, gazdájával együtt Timisoarára (Temesvárra) került. Itt élt mostanáig, amikor az agykori gyengeség kioltotta életének gyertyáját.

A híres liba egészen harminc éves koráig mindenkor szorgalmasan termelte a tojásokat és nevelt fel kis libákat, amelyek bizony nem éltek meg egy évet sem, mert pecsénye lett belőlük. Harminc éves korától kezdve — így mondja Oancea bátyja — a

liba nem lépett többé házasságra és az öregasszonyok szemlélődő életét élte. Gazdájához mindvégig hűségesen ragaszkodott. Szép időben úgy kísérgette, mint valami hűséges kutya és a maga gágogó nyelven beszélgetett is vele. Bizonyára sok mindenről elmondta a véleményét.

Most aztán kimult. Nincs. De halálában is gazdája mellett maradt. Lintia Dionisie tanár, az ismert madártömő, mumiává változtatta. A néhai liba ott áll Oancea Petru íróasztalán. Olyan, mintha élne. Csak éppen nem gágog. Az első vers, amelyet a túlvilágivá lett liba árnyékában Oancea bá írt, hálalóda volt, amelyet sikeres tömési remekművéért Lintia tanárnak ajánlott fel.

Kolum Bácsi

A DÉLI HIRLAP BUCURESTIBEN

a következő kioszkokban kapható:
Calea Victoriei és Bdul Elisabeta sarok
Calea Victoriei és Bdul Academiei sarok
Str. Lipscani, az Elite kávéházzal szemben
Str. Academiei, Union és Stanesco szállodák-
kal szemben
„Carpati”, Esplanade szállodával szemben
„Literatura”, Calea Victoriei

Hogyan élnek az olasz trónörökös gyermekei?

Az olasz nép mélyégesen együtt érez a királyi házzal és rajong Umberto trónörökösért

Alig hat esztendő leforgása alatt az olasz trónörökös otthonának kapujára

harmadszor tűzték ki a „csokrot”.

Ez a „csokor”, amelyet keskeny szalagokból tűzdelnek össze, egy méternél is nagyobb lett ez alkalommal, amint odatűzték a nápolyi királyi palota kapuja fölé. Umberto, Piemonte hercege, a jövő olasz király lakik most ebben a palotában és a „szalagkitűzés”, — ez a kedves olasz szokás — azt jelenti, hogy abban a házban gyermek született.

SZÉP OLASZ SZOKÁS: A SZALAGKITÜZÉS

Olaszország szakított a malthusi elvekkel és a gyermekáldást — igazán áldásnak tekinti. A fasiszta kormány megjutalmazza a sokgyermekes szülőket és Itáliában ezek a kapura kitűzött szalagok minden egyes alkalommal ünnepet jelentenek, nemcsak az illető család számára, hanem szinte az egész olaszország számára is. Egész Itáliában, a legkisebb felsőolaszországi falutól kezdve, le egészen Sziciliáig, parasztkunyhóktól kezdve nagyúri kastélyokig, parancsoló törvény ez a szalagkitűzés: hadd tudja meg mindenki, aki arra jár, hogy Isten gyermekkel áldotta meg azokat, akik itt laknak... Egyszerű parasztok, kishivatalnokok, akárcsak az arisztokrácia tagjai, de maga a királyi család is. Hódol ennek a szokásnak, ha gyermeke született.

Az olasz nép jóformán azon a napon, amikor híre jött, hogy a trónörökös eljegyezte Mária belga királyleányt, szívébe zárta jövődi királynéját. De éppen, mert Umbertót annyira szereti mindenki, azt is szerették volna, ha a trónörökös nagy gondja is mielőbb megoldódik. A kívánság pedig igen sokszor türelmetlen! Ebben az esetben is az volt. A gyermek sokáig késett. És ez nemcsak a királyi családot, a trónörökös párt, de magát a népet is nyugtalanította. Annál nagyobb volt tehát az öröm, amikor Mussolini — vagy jó hat esztendővel ezelőtt — a római parlamentben, ünnepi formák között bejelentette, hogy a trónörökös házában örvendő esemény van készülében.

A NÉP ÉS A KIRÁLYI HÁZ EGYÜTTÉRZÉSE

Az egész ország, szinte varázsütésre, boldogan felujjongott. És ebből az örömből, ebből az ószinte örömkitérésből megcáfolatlan bizonyossággal meg lehetett állapítani, hogy az olasz nép valóban mennyire együttérez a királyi házzal és mennyire szereti Umbertót, a trónvárományosát. Ha volt is némi tartózkodás eleinte az idegenből jött királykisasszony, a jövődi olasz királyné iránt, az pillanatok alatt eltűnt, mert hiszen ő lesz az olasz trónörökös gyermekeinek anyja! Sőt: bizonyos, a jövődi olasz király gyermekének, magának a jövődi trónörökösnek anyja.

Talán még soha sehol annyira bizonyosra nem vették, hogy — fiú fog születni, mint ebben az esetben. Maga Nápoly városa el is készítette a hatalmas méretű csokrot, rózsaszín selyemszalagokból, hogy azt tűzik majd ki a királyi palota kapujára... De a titokzatos égi hatalmak úgy akarták, hogy az utolsó pillanatban mégis másik csokrot kelljen összeállítani, még pedig fehérrel, mert a fenséges szülőket nem fiúval, hanem leánygyermekkel ajándékozta meg az ég... Ami (próza nyelven) azt is jelentette, hogy elsőszülöttük, az olasz törvények szerint, nem nyerheti el az olasz királyi koronát, csak legfeljebb abban az esetben, ha fiúgyermek nem születik! És akkor is, csak ha a kis Mária Pia kedvéért — így hívják a kis piemonti hercegnőt — külön törvényt hoznának Itáliában és azt a Fasiszta Nagytanács is elfogadná... Mert éppen ennek a legmagasabb olasz törvényhozási szervnek beleegyezése szükséges ahhoz, hogy a trónörökös rendjét megváltoztassák és a trónörökös személyét ilyen esetben a Fasiszta Nagytanács jelöli ki.

Csak két esztendő múlva jelent meg a nápolyi királyi palota kapuján a rózsaszín szalagcsokor: ez már a „nápolyi herceg” megszületését adta hírül! Mert Umbertót és Mária fiúgyermekét nagyapja nevére vette fel a kereszttségben, de a Viktor Emanuel név mellé, akárcsak nagyapja, a mai olasz király, Abesszinia császára és Albánia királya — ő is felvette a „nápolyi herceg” címet, aminthogy megkoronáztatásáig III. Viktor Emánuelnek is ez volt a hivatalos címe.

A két kis királyi fenség, Mária Pia és Viktor Emánuel — akárcsak fenséges szülei — az év nagy részét Nápolyban töltik, a királyi palotában. De természetesen nagyszüleiknél is sokat vannak San Rossoreban, a tirreai tenger mellett és Aostában, a hegyek között... Csak éppen Rómában töltenek aránylag kevés időt... Mária királyi hercegnő minden népjóléti mozgalomban nemcsak a legfőbb tisztséget viseli, de szívvel-lélekkel részt is vesz a munkában, mialatt a trónörökös a nem mindig könnyű katonai szolgálatból veszi ki részét. De azért mindketten áldoznak az egészséges, testet és lelket edző sportnak is és gyermekeiket gyakran viszik magukkal téli hegyi kirándulásukra is, síelni! A kis Mária Pia szenvedélyes síelő és nagyokat kacsog, amikor ügyetlen fordulatok után, elvágódik, vagy éppen bukfenecet vet a méteres hóban... A kis Vittorio Emanuele azonban még nem fut eléggé biztosan a fatalpakon, amin nem is kell nagyon csodálkoznunk, mert hiszen csak most töltötte meg be harmadik esztendejét... De mind a ketten szenvedélyes lovasok! Habár ezt is csak alig pár hete lehet róluk elmondani: amióta ugyanis fenséges apjuk kis ponnival ajándékozta meg Mária Piát.

A szelid, kedves kis lovacska nem Nápoly-

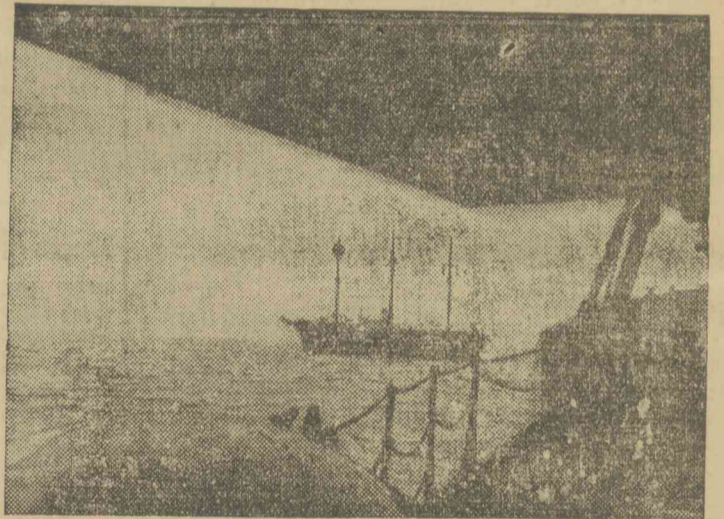
ban harapja a zabot és nem is ott ügget fenséges kis lovasaival, hanem Capodimonteban, ebben a nápolymenti kis festői városkában, ahol az idősebb Aostai hercegnő lakik — a mai Aostai herceg édesanyja — unokáival, az abessziniai alkirály gyermekeivel, Margheritával és Mária Cristinával. Ide járnak ki leggyakrabban Nápolyból a trónörökös párt gyermekei és Capodimonte gyönyörű környékén, a Posillipon és az egykori Villa Roserbery csodálatos parkjában sétálgatnak és játszógnak a két savoyai hercegnőcskével, mert az aostai herceg leányainak viszont ez a cím jár ki, mint a savoyai uralkodóház tagjainak... Egyiküket sem nevelik a szigorú spanyol etikett szerint, mert az olasz királyi ház gyermekeit nem zárják el a nép elől.

A fitosorru Mária Pia és lenszöke hajú Viktor Emánuel — kis piemonti hercegnő és a kis nápolyi herceg — legkedvesebb barátai az aostai hercegnő kertészének gyermekei mellett, Margherita és Mária Christina hercegnőcskéék. Természetesen nekik is szabad felülniök a ponnira, amikor kis gazdáik már megunták a park széles útjain való lovaglást... Ugyancsak itt, Capodimonteban kapott otthont és elhelyezést az a kis csacsi is, amellyel születésnapjára most lepte meg Umbertót trónörökös a maga kis trónörökösét, aki — Isten akaratából — egyszer majd IV. Viktor Emánuel néven fog uralkodni a nagy olasz birodalom fölött...

Most, hogy a kis Mária Gabriella — legfiatalabb testvérkéjük — világra jött, őket kettőjüket ide telepítették ki Capodimonteba, a „nagy-nénihez”, aki azelőtt sem sokat járt be Nápolyba, de amióta a kis hercegnők, az unokái, nála laknak, hónapok is eltelnek, amíg elhagyja az örök tavaszban pompázó gyönyörű kastélyt.

B. J.

Hadihajó az Északi Jeges-tengeren. A háttérben egy motoros hajó látszik, amely élelemmel, vízzel látja el a hadihajót és postát vissz a tengerészeknek.

Mozzi

MŰSOR:

Péntek, március 29.

APOLLÓ: Majd, ha eljön a holnap (angol film)

CAPITOL: Éjféli riadó (német film).

CORSO: A világ végén (angol film)

SCALA: A kék csillag (angol film)

Az idősebb Johann Strauss élete elevenedik meg a halhatatlan keringő c. filmben. Az idősebb Strauss eltöltte fiait a zenétől, de a vér nem tagadja meg magát, a fiatal Johann is zeneszerző lesz és túlszárnyalja apját. Képünk ennek a filmnek egyik jelenetét ábrázolja. (Tobis-Cinema-Wienfilm foto.)

Sporthírek minden felől

Beraneek vezeti a román-olasz válogatott mérkőzést. A román-olasz válogatott mérkőzést április 4-én rendezik meg Rómában. A két érdekelt szövetség a játék vezetését illetően Beraneek német bíró személyében állapodott meg.

Az UFSR még nem engedélyezte a román asztali-tenisz játékosok németországi utazását. Kolozsvári Sári, Adelstein Angelica és Vladone Victor román asztali-tenisz játékosok meghívást kaptak Németországba. Eddig azonban nem utazhattak el, mert az UFSR nem engedélyezte a játékosok kiutazását.

A Duna Serleg győztese délamerikai portyára megy. Buenos-Ayresből olyan jelentés érkezett, hogy az argentin szövetség meghívja Dél-Amerikába a Duna Serleg győztesét. A győztes csapat több mérkőzésből álló portyát bonyolítana le.

A B-osztályos csapatok emlékiratot küldenek a szövetségnek. A nemzeti bajnok B-osztályában működő egyesületek közös emlékiratot juttatnak el a szövetséghez, amelyben kérik fogadják, hogy a labdarúgószövetség már most körvonalazza álláspontját a B-osztályos bajnokságra és a kiesésre, illetve az A-osztályba való bejutásra vonatkozóan.

Meghalt az 1896-os olimpiai marathoni futás győztese. Spiros Louis, az első olimpiai játékok marathoni futásának győztese a görög főváros közelében, Marussi helységben meghalt. Spiros állandóan görög nemzeti viseletben járt és a berlini olimpián ő vezette a görög versenyzők felvonulását.

Bemutató mérkőzést játszanak a német asztali-teniszezők. A Bucarestben tartózkodó német női asztali-teniszjátékosok bemutató mérkőzést játszanak, majd visszautaznak Németországba.

KÖZGAZDASÁG

Megindulnak a tárgyalások a Németországba irányuló élőállatkivitel új szabályozásáról

A romániai exportőrök a fix árak helyett a tengeri mindenkori árhoz akarják szabni az eladási értéket

Megírtuk, hogy március elsejével lejárt a Németországba irányuló élőállatkivitel szállítási és árfeltételeiről szóló egyezmény. Az új megbeszélések lefolytatása céljából Clodius dr. német gazdasági szakértő a közeljövőben ismét Bucurestibe érkezik. Ez a látogatás némi késést szenvedett, mert Clodius dr. Ribbentrop külügyminisztert Rómába kísérte el és csak onnan való visszaérkezése után jöhetett Romániába. A Németországba irányuló élőállatkivitel kapcsolatban jelenleg az a helyzet, hogy az 1940 október végéig megállapított 30 ezer darabról szóló szarvasmarha kontingens kimerült. Ezt a mennyiséget március 31-ig leszállítják. Minthogy pedig új kontingensre és árfeltételekre a megállapodás még nem jött létre,

a Németországba irányuló szarvasmarha kivitel szünetel.

Ami a sertés kivitelről illeti, erre vonatkozóan Németország számára 120 ezer, míg a cseh-morva protektorátus számára pedig 80 ezer darabig menő kontingens állapították meg. Ebből eddig 140 ezer sertés került leszállításra, míg

a fennmaradt 60 ezer sertés leszállítása az új egyezmény megkötéséig késik.

Értesülésünk szerint az érdemi tárgyalások Clodius

dr. és a román kormány képviselői között ezen a héten kezdődnek meg. A németek

hosszúlejárata szerződést akarnak kötni az eddigi háromhónapos egyezmények helyett.

Clodius dr. azt javasolja, hogy az élőállatok árát más kiviteli cikkek árhoz arányítsák, vagyis ez az ár az említett cikkek árának arányában csökkenjen, vagy emelkedjék. A romániai exportőrök hajlandók is lennének ezt elfogadni, de csak azzal a feltétellel, hogy a kivitelre kerülő sertések kilogramonkénti ára a tengeri árának tizenegyszerese, míg a szarvasmarhák ára a tengeri árának nyolcszorosa legyen. Az árak és a fizetési feltételek kérdésén kívül

a tárgyalások folyamán sor kerül az új élőállatkiviteli kontingens megállapítására is.

Ha a tárgyalások kedvező eredményre vezetnek, akkor április elsejei hatállyal már életbeléphet az új egyezmény és ismét megindulhat a Németországba irányuló élőállatkivitel. Ami a húszállítást illeti, egyes exportőrök most is szállítanak Németországba húst, azzal a kikötéssel, hogy annak ellenértéke a most megkötendő egyezmény feltételei alapján kerül majd kifizetésre.

A belföldi árú forgalom a normálizálódás útján

A bucarestii Kereskedelmi és Iparkamara most közzétett hetijelentése szerint:

Gyarmatáruban a jelenlegi import általában fedezi a szükségleteket. A kereskedők készletei most már teljesebbek, a fogyasztás azonban visszaesést mutat. A nagykereskedők egyes cikkekben már rabattokat is adnak. A hitel még mindig szünetel.

Konzervhúsokban a készletek általában kielégítőek, csak egyes speciálisok hiányzanak. A fogyasztás csökkent. Hitel nincs.

Italokban az árak tartottak, az április 1-én életbelépő adók miatt, a készletek teljesebbek úgy a termelőknél, mint a nagykereskedőknél. Hitel továbbra sincs.

Gyapjában az ellátás javult, a gyárak a rendeléseiket csökkentették. Egyes gyárak készletei még mindig nem kielégítőek vagy hiányosak. Hitel nincs.

Gyapokban a hiány tovább tart. Parasztpamut alig van és az üzlet stagnál. Ipari pamutfonalokban szintén hiány mutatkozik, különösen egyes fajtákban és minőségekben. Hitel nincs.

Cérnában a belföldi gyártmányuakból a készletek kielégítőek. Egyes külföldi gyártmányuakban és minőségükben még mindig hiány mutatkozik. Hitel nincs.

Kézműárúban, különösen a nyomott árúban a gyárak nagy készletekkel készültek fel a tavaszi szezonra, ami által az engrosszisták, mint a kiskereskedők kellő készleteket tudtak beszerezni. Az üzlet a legtöbb vidéken normálisan indult. Hitel nincs.

Bőrben és cipőben a helyzet nem változott. A bőrgyárak az importált segédanyagokban nagy hiánnyal küzdenek és így egyes bőráruk gyártása stagnál. A nyersbőrrelátás is súlyosbodott a két hústalan nap bevezetése óta. A nagykereskedők és detallisták készletei hiányosak és ez a folyamat tovább tart. A gyárak a hitelt teljesen beszüntették, a nagykereskedők pedig erősen csökkentették.

A többi itt fel nem sorolt cikkben a tavaszi szezon kedvezően indult, az árúellátás általában kielégítő, a készletek teljesebbek, hitel azonban egyik szakmában sincs.

== Valuták hivatalos árfolyama. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti): Holland forint 74.93—76.80, belgas 23.94—24.56, angol font 567.87—582.08, dollár 141.10—143.17, francia frank 3.24—3.31, cseh korona 4.68—4.77, svájci frank 31.67—32.50, szlovák korona 4.68—4.77. Ezekben az árfolyamokban a harmincnyolc százalékos felár is bennfoglaltatik. A következő árfolyamok felár nélkül értendők: drachma 0.99—1 és 1.60—1.62, dinár 2.89—3.05, német márka 40.50—41.50 és 49—50, pengő 26.50—27, olasz líra 7.17—7.18, leva 1.60—1.68, zloty 0—19

Adatok a vas és a gép drágulásához

1936 januárjában 23.578 tonna nyersvasat importált az ország 137 millió lei értékben, 1940-ben az év első hónapjában az import 10.280 tonna volt 401 millió lei értékben, amiből látható, hogy a vas ára négy év alatt négyszeresre emelkedett. A gépek és motorok importjának és áremelkedésének jellemzésére szolgáljanak az alábbi adatok és minden év januárjának behozatalát feltüntetve számok:

	tonna	Lei millió
1936	1568	134
1937	1954	155
1938	3352	313
1939	4487	355
1940	2286	445

Vagyis ezévből fele annyi mennyiségű gépet drágábban hoztunk be, mint 1939-ben, ami 127 százalékos emelkedésnek felel meg.

A jegybank heti kimutatása

A Banca Nationala most tette közzé a március 16-iki heti kimutatást, amely szerint március második hetében szünetelt az aranybeszolgáltatás és így az ércfedezet összege változatlanul 20 milliárd 921.785.943 lei. A forgalomban lévő bankjegyek összege 22 millióval 48 milliárd 37.143.380 leire emelkedett, ugyanakkor a látra szóló kötelezettségek (gírósámlák) végösszege is 198 millióval növekedett, vagyis a bruttó bankjegyforgalom emelkedése 220 millió lei. A fedezeti arány 1.3 ezrelékekkel 35.02 százalékra csökkent. A kereskedelmi váltótárca 539 millióval 18 milliárd 134.010.567 leire, a lombardhiteltek összege 53 millióval 4 milliárd 979.453.321 leire emelkedett. A magángírósámlák egyenlege 289 millióval 7 milliárd 836.017.357 leire növekedett.

== Nyilvánosságra hozzák az importkvótákat. Az importbizottság szerdai ülésén néhány engedély kérdésében döntött, amelyek az érdekeltek hibája nélkül jártak le. Ezután a bizottság a második évnegyed kvótájának felosztásával foglalkozott és a kiosztás szabályait állapította meg. Valószínű, hogy a felosztást nyilvánosságra hozzák, hogy azt minden érdekelte megismerje és elejét vegyék az esetleges kifogásoknak.

== A minisztérium állapítja meg a kidolgozott bőrök árát. A legfelsőbb kartellbizottság legutóbbi ülésén a papír és a kidolgozott bőr (talp, felsőbőr) áraival foglalkozott. A papirgyárak kérték az ár-emelést és ennek ügyében a bizottság vizsgálatot rendelt el. Hivatalból foglalkozott a bizottság a bőrárakkal, amelyek az utóbbi időben erősen emelkedtek. Jelentést fogalmaztak meg, amelyet a nemzetgazdasági miniszter elé terjesztenek, hogy állapítsa meg a bőrárakat.

A közhatóságokkal kötött szerződések repülőbélyegilletékének befizetése

A Nemzeti Légügyi Alap Pénztára 134.628—1940 számú rendelkezésével felhívta a királyi szék-tartóságok figyelmét, hogy a repülőbélyegtörvény értelmében a kereskedelmi ügyletek, valamint a kereskedők vagy magánfelek és a köztisztviselők (állam, helytartóságok, községek, stb.) között létrejött jogügyletek a repülőbélyegilleték alá esnek és ezeket az illetékeket a magánfeleknek kell viselniük. A fentemlített intézmények kötelesek minden jogügylet után esedékes repülőbélyegilletéket behajtani. Hangsúlyozza a rendelkezés, hogy a repülőbélyegtörvény 22. szakaszában felsorolt ügyletek továbbra is mentesülnek a repülőbélyegilleték alól, azok kivételével, amelyeket az 1939 április elsejei törvény kivont a mentesség alól. A rendelet a továbbiakban közli, hogy azokkal a jogügylettekkel, illetve iratokkal kapcsolatban, amelyek 1938 október 13-ika óta jöttek létre és amelyek esetében esetleg nem rótták le a repülőbélyegilletéket, 1940 március 31-ig határidőt engedélyeznek azzal a céllal, hogy a hátralékos repülőbélyegilletéket a Banca Nationala-hoz a „T. 118.” számla javára befizessék. Március 31-ike után a repülőbélyegellenőrök a legszigorúbban ellenőrzik a légügyi alapról szóló törvény 19. szakaszának végrehajtását és kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel. A Nemzeti Légügyi Alap Pénztára felkéri a királyi helytartóságokat, hogy a fenti rendeletet hozzák a hozzájuk tartozó intézmények tudomására.

(=) A bejelentési kötelezettség a kisiparosokra is vonatkozik. A timisoarai (temesvári) ipari munkaadók szindikátusa felhívja a kisiparosok és középiparosok figyelmét arra, hogy a március 4-iki új árellenőrzési törvény értelmében az iparosság is köteles a nyersanyag- és félgártnánykészletét április hó elsejéig úgy a minisztériumban, mint a városi gazdasági hivatalban bejelenteni. A minisztériumhoz intézendő bejelentésben fel kell tüntetni az 1940—41 évre szóló nyersanyagra és félgártnányra vonatkozó szükségletet is, mert ennek az elmulasztása könnyen maga után vonhatja, hogy az iparosság anyagihiány miatt munkájában fennakadást szenved. Ezt a fontos bejelentést egyszerű fehér ív papíron kell eszközölni és közvetlenül a nemzetgazdasági minisztériumhoz intézni.

(=) A kisiparosság helyet kér a tartományi árellenőrző bizottságban. Közöltük, hogy a hivatalos lapban megjelent a timisi (temesi) királyi helytartóság területére illetékes tartományi árellenőrző bizottság tagjainak kinevezése. Ebben a fontos bizottságban helyet foglalnak a gyáripar, mezőgazdaság, nagykereskedelem és kiskereskedelem képviselői szakmáiként. A céhekbe tömörült timisoarai (temesvári) iparosság képviselői a bizottságban nem szerepelnek és erre való tekintettel a timisoarai (temesvári) iparosság illetékes helyen lépéseket tesz, hogy utólag az iparosság tagjai is kinevezést nyerjenek az áralakulást ellenőrző bizottságban.

= Uj joggyakorlat a váltók végrehajtásánál. A váltótörvény életbelépte óta a végrehajtási záradékkal ellátott váltó alapján minden külön felszólítás nélkül kielégítési végrehajtást lehet foganatosítani. Az ardeali (erdélyi) bíróságok egyöntetű álláspontja az volt, hogy az okirályságban életben lévő perrend szerint a végrehajtás foganatosítása előtt kibocsátandó „felhívás” (somatiune) mellőzendő. A clujii (kolozsvári) ítélőtábla egy végrehajtási ügyben tett felfolyamodás tárgyában kimondta, hogy az adóst előbb ilyen felhívással fel kell szólítani a fizetésre és csak a felhívásban említett határidő lejártá után lehet végrehajtani. Természetesen ez az új eljárás nem vonatkozik azokra az esetekre, amikor a rendes tiltóperben nyert ítélet alapján vezetnek végrehajtást az adós ellen. Itt kifejezetten csak a váltóinvesztálások alapján foganatosított végrehajtásról van szó, ahol eddig az adóst minden előzetes figyelmeztetés nélkül hajtották végre. A tábla új joggyakorlata éppen ezt a helyzetet akarja megszüntetni és az adós helyzetét megkönnyíteni, a végrehajtási felszólítás kötelező kikézésítésével.

= Megkezdődött a Brenneren az olasz—német szénszállítás. Most érkeztek a brenneri olasz—német határra az első szénvonatok, amelyek mind Mannheimból indultak ki, ameddig víziúton mentek. Mind egyik vonat 20 vagonból áll és ezek jórésze olasz kocsik. Egy szerelvény 15 nap múlva érkezik vissza üresen Mannheimbe, tehát egy vonat havonta kétszer fordul meg és egy hónap alatt 400 tonna szenet szállít.

= Megszűnik az oradeai (nagyvárad) Phoebus vasgyári önálló cége. Phoebus vasöntőde és gépgyári oradeai (nagyvárad) vállalat beolvadt a bucarestii Franco-Romana vasipari vállalatba. A napokban megtartott fúziós közgyűlés határozata értelmében a Franco-Romana nem emeli alapdőkétét, tekintve, hogy teljesen megszerezte a Phoebus részvényeit. Ennélfogva a fúziót beolvasztás útján hajtják végre és a Franco-Romana átveszi a Phoebus összes aktívait és passzívait.

Meghosszabbították a nagykereskedői nyilatkozatok benyújtásának határidejét

Az árelenőrzési törvény 12—20. szakaszai által előírt nyilatkozatok benyújtásának meghosszabbítását kérte — mint közöltük — az UGIR a nemzetgazdasági minisztériumtól, a mely a csütörtökön délután érkezett legújabb híradás szerint a határidő meghosszabbítását engedélyezte. Az UGIR ugyanis értesítette a Banát Gyárosok Szövetségét, hogy újabb közben-

járásra az április elsejei határidőt április tizedikére meghosszabbította. Ennélfogva a gyáraknak és nagykereskedőknek a törvényben előírt nyilatkozatokat úgy a minisztériumba, mint a városi gazdasági hivatalba április 10. napjáig kell benyújtani. A nyilatkozatokban szereplő készletek az április 31. helyzetet tüntessék fel.

Satu-Mare (Szatmár) egyes részeit elöntötte az árvíz

Kártyavárként omlottak össze a cigánytelep viskói. A vágóhid környékéről csolnakon mentették ki a lakosságot

Satu Mareról (Szatmárról) jelentik: A Somes (Szamos) nevű folyó kilépett medréről és a város egyes részeit elöntve, borzalmas pusztítást végzett. A veszedelmet tulajdonképpen a jégzajlás, illetve az ezután bekövetkezett jégtorlódás idézte elő. A megindult jég ugyanis az úgynevezett Jelenyik-féle kanyarban összetorlódott. Ennek folytán a Somes (Szamos) megduzzadt és néhány óra múlva a vágóhid környékén lévő uccákat víz borította el. Ugyanakkor a Digeszter telep házeit valóságos megtizedelte az ár, amely zúgva-rohanva hatolt keresztül a telepen. Kártyavárként omlottak össze a cigányok viskói és az alacsonyabban fekvő építményű lakóházak is. Számtalan család vált hajléktalanná ezen a napon, amelyhez hasonlót az 1888-as árvíz óta nem élt meg a lakosság.

A várost tulajdonképpen két felől érkező árvíz veszélyeztette és az első napi veszedelem nem áll összefüggésben a Somes (Szamos) áradásával. Ezt az első árvizet a Batiz felől érkező víztömeg okozta. A hirtelen olvadás következtében ugyanis rengeteg víz zúdult alá Batiz irányából a Bikszádi-domb közelében kiépült új városrésze. Harminc ház áll a Bikszádi-domb mentén és a bajbajutott emberek úgy segítettek magukon, hogy átvágták az egykori fehérgyarmati vasút töltését és ráengedték a vizet a Calea Nordului cigánysorra. Itt azután rövid idő alatt mintegy 15 viskó és hat rendesebb cseréptető ház tűnt el nyomtalanul a hullámokban. Ez az első-napi árvíz azonban csak gyerekjáték volt ahhoz képest, ami a Somes (Szamos) felől tört rá a városra. Mint már említettük, hatalmas jégtáblák torlódtak össze a Jelenyik-féle kanyarban. A medréről kilépett folyó azután villámgyorsan hatalmas víztömeg-

gel árasztotta el a vágóhid környékén az uccákat. Ezen a részen minden épület víz alá került. A mentési munkálatok már előbb megkezdődtek, időközben azonban a víz a városrészeire tört és ettől kezdve már csak a legnagyobb nehézségek árán folytathatták ezt a munkát. Úgy itt, mint a cigánytelepen számos családot csolnakokon mentettek ki. A legtöbb helyen azonban pusztán az emberi életeket tudták megmenteni és nemcsak a ház, de természetesen az ingó vagyontárgyak is odavesztek.

RÁDIÓ

PÉNTEK, MÁRCIUS 29.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, vízállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Tandin Costica és zenekara hangversenyez. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: Híres énekesek hanglemezeiről. 14: Rádió ujság. 14.20: A hanglemes műsor folytatása. 14.40: Éneklő fűrészfű hangszere. 15: Rádióhírek, különféle közlemények. Radio Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Műszaki posta. 19.17: Ave Maria művek hanglemezeiről. 19.45: Magyar nyelvű hírek. Radio Romania és Radio Bucuresti. 19.55: Előadás. 20.15: Luca Fanuca és zenekara hangversenyez. 20.35: Carmen. Négyfelvonásos dalmű közvetítése. 21.30: Rádió ujság. 22.30: Rádió ujság, sport. 23.20: Idegennyelvű hírszolgálat. Budapest I. 7.45: Ébresztő, torna, hírek, hangleme-

zek. 11: Hírek. 11.20: Ifjúsági előadás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Postászene. 13.40: Hírek. 14.30: Szalonzene. 15.30: Hírek. 17.15: Diákkéltára. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Hanglemezek. 19.10: Cigányzene. 19.55: Előadás. 20.15: Hírek. 20.30: „A bűvös vadász.” Közvetítés. 21.20: Hírek. 22.40: Hírek. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Cigányzene. Budapest II. 19.45: Gyorsírótanfolyam. 20.50: Előadás. 21: Hírek. 21.25: Hanglemezek. 22.25: Előadás. 22.45: Időjárásjelentés. 22.50: Rendőrzene.

SZOMBAT, MÁRCIUS 30.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, időjárásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: A természet és a szerelem a román népdalokban, hanglemezek. 12.44: Román táncok és dalok. 13.20: Időjelzés, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: Bécsi zene hanglemezeiről. 14: Rádió ujság. 14.20: A hanglemes műsor folytatása. 14.40: Énekhangverseny. 15.00: Rádióhírek, különféle közlemények. Radio Romania. 18: Országőrök órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Színházi és filmkrónika. 19.17: Nyitányok hanglemezeiről. 19.45: Magyar nyelvű hírek. Radio Romania és Radio Bucuresti. 19.55: Előadás. 20.10: Énekhangverseny. 20.45: Rádió ujság. 21: A rádió postája. 21.15: Táncczene. 22.10: Rádió ujság, sport. 23.30: Az ucca zenéje, rádió hangjáték. 23: Román érzelmes zene hanglemezeiről. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Ébresztő, torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.15: Ifjúsági rádió. 11.45: Előadás. 13.10: Szalonzene. 13.40: Hírek. 15.30: Szórakoztató hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.45: Idő, időjárás, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Előadás. 18.40: Katonazene. 19.20: Közvetítés a mezőgazdasági kiállításról. 19.50: Légvédelmi előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Cselényi József magyar nótákat énekel. 21.25: Előadás. 21.40: Olasz szerzők hanglemezei. 22.40: Hírek. 23.10: Táncczene. 24: Hírek német, olasz angol és francia nyelven. 24.20: Cigányzene.

Budapest II. 18.15: Hanglemezek. 18.45: Mezőgazdasági félóra. 20.30: Előadás. 21: Hírek. 21.25: Zenekari művek hanglemezeiről. 22.35: Időjárásjelentés.

Európai magyar nyelvű hírszolgálat: 18.15: Bécs. 18.30: Prága (Reichssender Böhmen 269.5 m. RH 31 m.) 18.50: Pozsony (298.8 m.) 18.50: Pozsony. 20: Prága (Reichssender Böhmen 269.5 m. RH 31 m.) 20: Toulouse (328.6 m.), Marseille-Provence (400.5 m.) 20.55: Róma II. (245.5 m. és RH 31.15 m.) 22.15: London Nat. (261.1 m., RH 49.59 m. és 30.96 m.) 22.15: Bucuresti (364.5 m.) 23.15: Prága (Reichssender Böhmen 269.5 m. RH 31 m.) 23.45: Pozsony (298.8 m.) 23.45:

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júli. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és házasság nem közölhető, minden más rovatban szavankint kettő lei. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata La novari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nőgrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-trafik. Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Alkalmazás

Kertész 5 hold kert megművelésére, alkalmazást találhat a Patronázs Egyetnél. Érdeklődni a táblai főügyesség titkári hivatalában lehet. 907

Megbízható rendes, főzni tudó minden felvétetik. Bizony IV., Str. Iancu Vacarescu 11. II. em. 794

Megbízható rendes bejárónő délelőttre felvétetik. „Elegant” kalapüzlet. Boulevardul Carol 12. 793

Lakás

Modern déli fekvésű 5 szobás lakás II. emeleten május 1-re kiadó. I. Str. I. G. Duca 8. E. K. Thomas. 608

Keressék 1 szobás fürdőszobás bútorozott garzón-lakást a központban esetleg reggeli és ebéd kosztal. Címeket a kiadóba kérem „Garzon” jellegre. 859

Modern kétszobás lakás fürdőszobával III., Str. Brâncoveanu 13 alatt, május 1-re kiadó. Érdeklődni Str. Brâncoveanu 27. 797

Modern 2 szobás kerti lakás május 1-re kiadó. III., Bulev. Mihai Viteazul No. 42. 796

Autó-reklám

Telekkönyvezett ház Kardos-telepen eladó. Bővebbet a kiadóban. 908

Szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle liliom-tejkrémet, liliom-tejszuppanat és liliompudert, három színben. Kártható kizárólag a

Városi gyógyszerárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületben I., Piata I. C. Brătianu.

Azonnalra keresek egy háromnegyedes fiú biciklit. Timis nyomda. Telefon: 25—18. 803

Remington írógép jó állapotban lévő és egy új minimax tüztöltő készülék jutányosan eladó. II., Str. Abrud 5. Radocsay. 904

Meghívó!

A rékási Egyesült Takarékpénztár Népbank Részvénytársaság az ez évi rendes és rendkívüli közgyűlését április 28-án délután 3 és 3 $\frac{1}{2}$ órakor tartja meg az intézet helyiségében 4 órakor pedig a Recasi Téglagyár R. T. is ott tartja meg a rendes évi közgyűlését.

Felkéretnek a tisztelt részvényesek, hogy részvényeiket a közgyűlés előtt öt nappal letétbe helyezni szíveskedjenek

Az igazgatóság.

Különjete

Ózpinces kutya, barna, him elveszett. Megtalálójá, vagy nyomra vezetője jutalomban részesül. Cím G. I. I., Str. Oituz 1 balra. 790

Budapestre utazom, megbízásokat elfogadok. Értekezni 2—4-ig. Cím a kiadóban. 795

Köszönetnyilvánítás

Megtört szívvel mondunk köszönetet elsősorban a „Kadima” sportegyesületnek a T. T. E. tornaegyesületnek a Zsidó Lyceum tanári karának, valamint mindazoknak, akik drága halottunk

VERŐ ADOLF

nyug. áll. tornatanár végtisztességén résztvettek és fájdalomunkon enyhíteni igyekeztek.

A gyászoló család